

CIMOn kehittämistyöryhmän muistio

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2008:16

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä.

Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar.

CIMOn kehittämistyöryhmän muistio

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2008:16

OPETUSMINISTERIÖ

Undervisningsministeriet

MINISTRY OF EDUCATION

Ministère de l'Éducation

Opetusministeriö / Undervisningsministeriet
Kansainvälisten asiain sihteeristö / Internationella sekretariatet
PL / PB 29
00023 Valtioneuvosto / Statsrådet
<http://www.minedu.fi/julkaisut/>

Yliopistopaino / Universitetstryckeriet, 2008

ISBN 978-952-485-513-6 (nid./htf)
ISBN 978-952-485-514-3 (PDF)
ISSN 1458-8102

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä/
Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2008:16

Kuvailulehti

Julkaisija
Opetusministeriö

Julkaisun päivämäärä
4.4.2008

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) CIMOn kehittämistyöryhmä Puheenjohtaja: Jaana Palojärvi Sihteeri: Riitta Welin	Julkaisun laji Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä		
	Toimeksiantaja Opetusministeriö		
	Toimielimen asettamispv 3.9.2007	Dnro 101/040/2007	
Julkaisun nimi (myös ruotsinkielinen) CIMOn kehittämistyöryhmän muistio (Promemoria av arbetsgruppen för utveckling av CIMO)			
Julkaisun osat Muistio + 2 liitettä			
Tiivistelmä Opetusministeriön 3.9.2007 asettaman työryhmän tehtävänä oli laatia ehdotus Kansainvälisen henkilövaihdon keskuksen CIMOn toiminnan, rahoituksen ja ohjauksen kehittämiseksi. Työryhmä teki kaikkiaan 37 toimenpide-ehdotusta. Keskeisiä kehittämisselvityksiä ovat: <ol style="list-style-type: none">1. CIMOn johtokunta lakkautetaan. Johtokunnan tehtävä CIMOn toimintojen ohjaajana on menettänyt merkitystään tulosohjauksen prosessin kehittämisen myötä. CIMOn neuvottelukunnan tehtävää muutetaan siten, että se toimii johtajan apuna ja tukee strategista suunnittelua. Neuvottelukunnan jäseneksi nimitetään myös henkilökunnan edustaja.2. Nykyinen laki ja asetus kumotaan ja tilalle annetaan uudet säädökset. Uuden asetuksen sisällön vuoksi se tulisi antaa valtioneuvoston asetuksena. Nykyinen nimi Kansainvälisen henkilövaihdon keskus muutetaan Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMOksi. Asetukseen otetaan maininta siitä, että CIMO toimii opetusministeriön tulosohjauksessa. CIMOn johtajan tehtävästä tehdään määräaikainen.3. CIMOn tulosohjauksen vuosisyklissä siirrytään noudattamaan opetusministeriön suunnittelulasiakirjojen valmisteluakataulua. CIMOn toimintojen ohjaamisen kannalta on tärkeää, että kaikki ministeriön vastuuyksiköt osallistuvat tulossopimusprosessiin ja että substanssiohjausta annetaan jatkossakin suoraan ministeriön yksiköistä.4. Opetusministeriö selvittää mahdollisuudet koota CIMOn määrärahat nykyistä laajemmin pysyväisluonteisten tehtävien osalta toimintamomentille ja muun rahoituksen osalta harvemmillä momenteilla eri momenteilta tehtävien useiden erillispäätösten sijaan.5. Tulossopimuksen valmistelun yhteydessä kiinnitetään erityistä huomiota henkilöstöresurssien kohdentumiseen ja läpinäkyvyyden lisäämiseen henkilöstöresurssien käytön arvioinnissa. Palkkausten kohdentumista selkiytetään ja kuukausittain vaihtuvista kohdennuksista pyritään luopumaan.6. Selvitetään ulkopuolisena toimeksiantona asuntolatoiminnan asema ja rahoitus osana CIMOn toimintaa sekä etsitään vaihtoehtoisia toteutusmalleja kansainvälisten vierailijoiden ja vaihto-opiskelijoiden majoittamiseen pääkaupunkiseudulla. Selvitys tulee verrata hyötyjä ja haittoja nykytilan ja asuntolatoiminnan ulkoistamisen tai siitä kokonaan luopumisen välillä. Selvitys tehdään vuoden 2008 loppuun mennessä ja selvityksestä aiheutuvat mahdolliset päätökset tehdään vuoden 2009 aikana.7. CIMO kehittää opiskeluun liittyviä ohjelmiaan mahdollisuuksien mukaan suuremmiksi, esim. maantieteellisiksi kokonaisuukiksi (esimerkiksi Venäjä ja Aasia). Työryhmä tarkasteli myös selvitysmies Timo Lankisen raporttiin "Opetushallituksen asema, rooli ja tehtävät sekä koulutustoimialan ohjaus muuttuvassa toimintaympäristössä" sisältyvää esitystä CIMOn yhdistämisestä Opetushallitukseen. Työryhmän arvion mukaan CIMO on omalla tehtäväkentällään hyvin toimiva organisaatio, jonka toimintaedellytykset tulee turvata jatkossakin. Työryhmä ei nähnyt CIMOn kannalta merkittävää toiminnallista lisäarvoa eikä riittäviä toiminnallisia perusteluja CIMOn liittämiseksi osaksi Opetushallitusta.			
Avainsanat CIMO, kansainvälistyminen			
Muut tiedot			
Sarjan nimi ja numero Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2008:16	ISSN 1458-8102	ISBN 978-952-485-513-6 (nid.) 978-952-485-514-3 (PDF)	
Kokonaissivumäärä 46	Kieli suomi	Hinta	Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Yliopistopaino		Kustantaja Opetusministeriö	

Presentationsblad

Utgivare
Undervisningsministeriet

Utgivningsdatum
4.4.2008

Författare (uppgifter om organets namn, ordförande, sekreterare) Arbetsgruppen för utveckling av CIMO Ordförande: Jaana Palojärvi Sekreterare: Riitta Welin	Typ av publikation Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar	
	Uppdragsgivare Undervisningsministeriet	
	Datum för tillsättandet av organet 3.9.2007	Dnro 101/040/2007
Publikation (även den finska titeln) Promemoria av arbetsgruppen för utveckling av CIMO (CIMOn kehittämissiöryhmän muistio)		
Publikationens delar Promemoria samt 2 bilagor		
Sammandrag Arbetsgruppen tillsattes av undervisningsministeriet 3.9.2007 och dess uppgift var att lägga fram ett förslag till hur verksamheten vid och finansieringen och styrningen av Centret för internationellt personutbyte CIMO kunde utvecklas. Arbetsgruppen utarbetade sammanlagt 37 åtgärdsförslag. Följande centrala utvecklingsförslag lades fram:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Direktionen för CIMO dras in. Direktionens uppgift som den som styr CIMOs funktioner har förlorat sin betydelse i och med att resultatstyrningsprocessen utvecklats. Uppgiften för CIMOs delegation ändras så att delegationen bistår direktören och stöder den strategiska planeringen. Också en företrädare för personalen utses till medlem i delegationen. 2. Gällande lag och förordning upphävs och ersätts med nya författningar. På grund av innehållet i den nya förordningen bör den ges som en statsrådsförordning. Det nuvarande namnet Centret för internationellt personutbyte ändras till Centret för internationell mobilitet och samarbete CIMO. I förordningen nämns att CIMOs verksamhet är föremål för undervisningsministeriets resultatstyrning. Uppgiften som direktör för CIMO skall bli tidsbestämd. 3. I den årliga cykel som gäller för resultatstyrningen av CIMO övergår man till att iaktta samma tidtabell som undervisningsministeriet vid beredningen av planeringsdokument. Med tanke på styrningen av CIMOs funktioner är det viktigt att alla ansvariga enheter vid ministeriet deltar i resultatavtalsprocessen och att substansstyrningen även i fortsättningen sköts direkt av ministeriets enheter. 4. Undervisningsministeriet utreder möjligheterna att i större utsträckning än tidigare samla CIMOs anslag på omkostnadsmoment i fråga om uppgifter av bestående natur och den övriga finansieringen till färre moment i stället för att det fattas flera separata beslut från olika moment. 5. I samband med beredningen av resultatavtalet fås särskild uppmärksamhet vid allokeringen av personalresurserna och vid större öppenhet vid utvärderingen av hur personalresurserna använts. Det skapas klarhet i hur avlöningarna allokteras. Strävan är att frånga allokeringar som växlar från månad till månad. 6. Som ett externt uppdrag utreds internatverksamhetens ställning och finansiering som en del av CIMOs verksamhet och det söks alternativa lösningar för inkvartering av internationella gäster och utbytesstuderande i huvudstadsregionen. I utredningen granskas det positiva och negativa i nuläget jämfört med en situation där internatverksamheten läggs ut eller helt slopas. Utredningen görs före utgången av 2008 och de beslut som eventuellt följer av utredningen fattas under 2009. 7. I mån av möjlighet utvidgar CIMO sina program i anslutning till studier så att de t.ex. omfattar en geografisk helhet (t.ex. Ryssland och Asien). <p>Arbetsgruppen granskade också utredningsman Timo Lankinens rapport "Utbildningsstyrelsens ställning, roll och uppgifter samt styrningen av utbildningssektorn i en föränderlig omvärld" där det föreslås att CIMO ansluts till Utbildningsstyrelsen. Enligt arbetsgruppens bedömning är CIMO en välfungerande organisation på sitt eget uppgiftsområde och dess verksamhetsbetingelser bör tryggas även i framtiden. Om man ser till CIMOs verksamhet finns det enligt arbetsgruppen inget mervärde i och inte tillräckliga grunderna för att ansluta CIMO till Utbildningsstyrelsen.</p>		
Nyckelord CIMO, internationalisering		
Övriga uppgifter		
Seriens namn och nummer Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2008:16	ISSN 1458-8102	ISBN 978-952-485-513-6 (htf) 978-952-485-514-3 (PDF)
Sidoantal 46	Språk finska	Pris Sekretessgrad offentlig
Distribution Universitetstryckeriet		Förlag Undervisningsministeriet

Opetusministeriölle

Opetusministeriö asetti 3.9.2007 työryhmän, jonka tehtävänä oli laatia ehdotus Kansainvälisen henkilövaihdon keskuksen CIMOn toiminnan, rahoituksen ja ohjauksen kehittämiseksi 31.1.2008 mennessä. Opetusministeriö myönsi työryhmän hakemuksesta lisäaikaa ehdotuksen jättämiselle 29.2.2008 saakka.

Taustana työryhmän asettamiselle oli, että laki kansainvälisen henkilövaihdon keskukselta on vuodelta 1991 ja asetus vuodelta 2000, eikä niitä ole sen jälkeen muutettu. CIMOlla on runsaasti tehtäviä, joista ei ole mainintaa laissa ja asetuksessa. Lisäksi rahoituksen pirstaleisuus haittaa eri sektoreiden kokonaisuuden hallintaa ja aiheuttaa ylimääräistä hallintotyötä. Ulkopuolisen rahoituksen osuus on kaksinkertainen verrattuna opetusministeriön pääluokan rahoitukseen.

CIMOn toimintamuodot ovat hyvin monimuotoisia, joten tarve kokonaisvaltaisen ohjauksen kehittämiseen on olemassa. CIMOn ohjauksen koordinointi siirrettiin opetusministeriön työjärjestyksen muutoksella kansainvälisten asiain sihteeristöön 1.9.2007 lukien.

Toimeksiannon perusteella tavoitteena on ollut varmistaa, että CIMOn toiminta on hyvän hallintotavan mukaista ja avointa. Toiminnan tulee vastata yhä kasvavan kansainvälisen liikkuvuuden ja kansainvälistymisen asettamiin haasteisiin.

Työryhmän tehtävänä oli:

- käydä läpi CIMOn nykyiset tehtävät, rahoitus ja ohjaus;
- tehdä tarvittavat säädös- ja kehittämis ehdotukset.

Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV) on antanut 11.1.2008 väliraportin CIMOn tarkastuksesta. Raportissa kiinnitetään huomiota joihinkin tämän työryhmän toimeksiannon kannalta olennaisiin kysymyksiin, kuten rahoituksen sirpaloituneisuuteen, raportointiin ja asuntolatoimintaan. Työryhmä on työssään ottanut huomioon VTV:n raportin työryhmän mandaattiin kuuluvilta osin. Samoin työryhmä on tarkastellut selvitysmies Timo Lankisen raporttiin "Opetushallituksen asema, rooli ja tehtävät sekä koulutustoimialan ohjaus muuttuvassa toimintaympäristössä" sisältyvää esitystä CIMOn yhdistämisestä Opetushallitukseen.

Työryhmän puheenjohtajaksi opetusministeriö kutsui kansainvälisten asiain johtaja Jaana Palojärven opetusministeriöstä ja sihteeriksi tarkastaja Riitta Welinin opetusministeriöstä. Työryhmän muiksi jäseniksi kutsuttiin vanhempi hallitussihteeri Matti Hietanen,

ylitarkastaja Birgitta Vuorinen, ylitarkastaja Janne Puhakka, kulttuurisihteeri Iina Berden, tarkastusneuvos Sari Korpimies ja opetusneuvos Ritva-Sini Merilampi opetusministeriöstä sekä apulaisjohtaja Kirsti Aaltonen ja tulosalueen päällikkö Mikko Nupponen CIMOsta. Työryhmä valitsi varapuheenjohtajakseen opetusneuvos Ritva-Sini Merilammen.

Työryhmän pysyväksi asiantuntijaksi kutsuttiin hallitusneuvos Satu Paasilehto.

Työryhmä on kokoontunut kaikkiaan 11 kertaa.

Saatuaan työnsä päätökseen työryhmä jättää ehdotuksensa Kansainvälisen henkilövaihdon keskuksen CIMOn toiminnan, rahoituksen ja ohjauksen kehittämiseksi.

Helsingissä 29.2.2008

Jaana Palojärvi

Ritva-Sini Merilampi

Kirsti Aaltonen

Iina Berden

Matti Hietanen

Sari Korpimies

Mikko Nupponen

Janne Puhakka

Birgitta Vuorinen

Riitta Welin

Sisältö

1	Johdanto	8
1.1	CIMOn perustaminen ja tehtävien muuttuminen	8
1.2	CIMOn missio, visio ja arvot	10
2	Toimintaympäristön muutokset	11
2.1	Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia	12
2.2	Opetusministeriön Strategia 2020 -projekti	12
3	CIMOn organisaatio ja henkilöstö	14
3.1	Organisaatio	14
3.2	Henkilöstö	16
4	CIMOn tehtävät	18
4.1	Nykyisessä laissa ja asetuksessa säädetty tehtävät	18
4.2	Tulossopimus	19
4.3	Euroopan unionin ohjelmien hallinto	19
4.3.1	<i>Eri toimijat ja roolit</i>	19
4.3.2	<i>Kansalliset toimistot</i>	19
4.3.3	<i>Yhteyspisteet</i>	20
4.3.4	<i>Asiantuntijaryhmät</i>	21
4.4	Pohjoismainen yhteistyö	21
4.5	Kansalliset ohjelmat	22
4.5.1	<i>Kansalliset opiskelustipendit ja verkosto-ohjelmat</i>	22
4.5.2	<i>Kansainvälisen harjoittelun ohjelmat</i>	23
4.5.3	<i>Nuorten kulttuuriapurahat</i>	24
4.6	Yhteistyö muiden viranomaisten kanssa ja siihen liittyvät toimeksiannot	24
4.7	Suomen kielen ja kulttuurin opintojen edistäminen	25
4.8	Viestintä, neuvontapalvelut ja selvitykset	26
4.9	Asuntolatoiminta	26
5	Rahoitus ja henkilöstöresurssit	28
5.1	Rahoitusrakenne	28
5.2	Apurahatoiminta	30
5.3	Tuottavuusohjelma ja henkilöstöresurssit	32
6.	Hallinto ja ohjaus	35
6.1	Nykyinen hallinto pääpiirteittäin	35
6.2	Tulosohjaus	36
6.3	Talousarvioehdotus ja toiminta- ja taloussuunnitelma	36
6.4	Tilinpäätösasiakirjat ja tilinpäätöskannanotto	37
7	Säädöspohja	38
8	Selvitysmies Lankisen esitys CIMOn yhdistämisestä Opetushallitukseen	39
9	Yhteenveto toimenpide-ehdotuksista	41

Liitteet

1 Johdanto

1.1 CIMOn perustaminen ja tehtävien muuttuminen

Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO on perustettu 1.6.1991, jolloin sitä koskeva laki (238/1991) ja asetus (239/1991, muutettuna 4.2.2000/81) astuivat voimaan. CIMOn perustamisen taustalla olivat 1990-luvun taitteessa yliopistojen ja korkeakoulujen toimintaympäristössä tapahtuneet voimakkaat muutokset, joiden seurauksena kansainvälistymisen paineet kohdistuivat tutkimuksen lisäksi perus- ja jatkokoulutukseen. Erityiseksi kehittämisalueeksi nousi opiskelijavaihtojärjestelmien kehittäminen.

Opiskelija- ja muuhun henkilövaihtoon liittyviä tehtäviä hoidettiin useassa ministeriössä ja kansainvälistymismahdollisuuksiin liittyvä tiedottaminen ja neuvonta oli hajanaista ja päällekkäistä. Myös laajemmat keskushallinnon rationalisointitoimet ja uudelleenjärjestelyt tukivat ajatusta keskittää kansainvälistä henkilövaihtoa koskeva keskushallinto siihen erikoistuvaan yksikköön.

CIMOn perustamisen yhteydessä keskukseseen siirrettiin opetusministeriöstä stipendiasia-ainkeskus ja sen tehtävät, työministeriöstä kansainvälisen harjoittelun yksikkö ja tehtävät, sekä osa molempien yksiköiden henkilökunnasta. Lisäksi CIMOon siirrettiin kauppa- ja teollisuusministeriöstä kansainväliseen asiantuntijavaihtoon liittyviä tehtäviä, mutta ei henkilökuntaa. Heti perustamisen jälkeen aloitettiin korkeakouluja palvelevan tietopalvelun voimakas kehittäminen sekä opiskelijoita palvelevien kansainvälistymismahdollisuuksia esittelevien julkaisujen tuotanto. Myös suomalaisen korkeakoulutuksen markkinointi ulkomailla ja siihen liittyvä tiedottaminen käynnistettiin molemminpuolisen vaihto-opiskelun edistämiseksi.

Vuoden 1993 alusta opetusministeriön päätöksellä Venäjän ja Itä-Euroopan instituutista siirrettiin CIMOon Baltia-ohjelma (PMN) sekä Venäjän ja Itä-Euroopan henkilövaihto ja näitä hoitavat kolme henkilöä.

ETA-sopimuksen myötä Suomella oli mahdollisuus osallistua mm. EY:n Erasmus-ohjelmaan. Tätä koskeva sopimus tuli voimaan 1.11.1992. Se mahdollisti suomalaisten korkeakoulujen ja opistotasoisten oppilaitosten osallistumisen ohjelmaan lukuvuodesta 1992–1993 lähtien. Opetusministeriö määräsi 29.11.1991 päätöksellään CIMOn toimimaan Erasmus-ohjelman NGAA:na (National Grant Awarding Authority), kansallisena yhteysviranomaisena.

Vuonna 1994 Suomelle avautui mahdollisuus osallistua EU:n Youth for Europe -nuorisovaihto-ohjelmaan, jonka kansalliseksi toimivaltaiseksi elimeksi määrättiin CIMO. Sa-

moin CIMO sai hallinnoitavakseen koulutuspolitiikan asiantuntijoiden vierailuohjelman Arionin.

Suomen liittyminen Euroopan unioniin vuonna 1995 mahdollisti Suomen täysimittaisen osallistumisen unionin ohjelmiin. Uusien Sokrates ja Leonardo da Vinci -ohjelmien kansallinen hallinto jaettiin CIMOn ja Opetushallituksen kesken. CIMO määrättiin hoitamaan Sokrates-ohjelmassa korkeakouluja ja liikkuvuutta koskevia alaohjelmia ja Opetushallitus yleissivistävän koulutuksen toimintoja. Ammatillisen koulutuksen Leonardo da Vinci -ohjelman hajautetut liikkuvuustoiminnot tulivat CIMOn tehtäväksi ja ohjelman muiden osien hallinto Opetushallitukseen perustetun Leonardo-keskuksen tehtäväksi. CIMO välitti tietoa myös EU:n kolmansia maita koskevista ohjelmista, joita ovat mm. Tempus ja Alfa -ohjelmat. Samanaikaisesti valtiovarainministeriön kanssa sovittiin, että CIMO ottaa tehtäväkseen nyt jo lopetetun EU:n Karolus-ohjelman hoitamisen. Yhteistyö valtiovarainministeriön kanssa laajeni koskemaan myös pohjoismaista ja muuta kansainvälistä virkamiesvaihtoa. CIMO sai tehtäväkseen myös erilaisia ad hoc -tehtäviä, kuten EU-harjoittelijoiden rekrytoinnin Suomen liittyttyä Euroopan unioniin.

Vuoden 1998 alusta CIMOssa aloitti opetusministeriöstä siirretty Suomen kielen ja kulttuurin edistäminen ulkomaisissa yliopistoissa ja siihen liittyvä ulkomaanlehtoritoiminta sekä kesäkurssit neuvottelukuntineen ja sihteeristöineen.

Joulukuussa 1999 opetusministeriö teki päätökset EU:n Sokrates ja Leonardo -ohjelmien toisen sukupolven kansallisesta hallinnoinnista. Koko Sokrates-ohjelman toimeenpano siirrettiin CIMOon, mutta Leonardo-ohjelmassa aiempi työnjako jäi pääpiirteissään voimaan. Euroopan yhteisöjen Kulttuuri 2000 -ohjelman yhteyspistetoiminta annettiin CIMOn tehtäväksi. Näiden hallintopäätösten ohella opetusministeriö siirsi CIMOn tehtäväksi myöntää apurahoja nuorten kulttuuriryhmien ulkomaisiin esiintymisvierailuihin yhteistyössä Nuori Kulttuuri -toimikunnan kanssa.

Opetusministeriön päätöksellä 21.4.2004 myös ammatillisen koulutuksen Leonardo da Vinci -ohjelman hallinto yhdistettiin siirtämällä Opetushallituksesta CIMOon ohjelman pilottihankkeet, valtioiden rajat ylittävät verkostot ja muut Leonardo-keskuksessa hoidetut tehtävät henkilökuntineen. Näin CIMOsta tuli kaikkien EU:n koulutusohjelmien kansallinen toimisto.

Pohjoismaiden ministerineuvosto uudisti koulutusyhteistyöohjelmansa vuonna 2002, ja vuodesta 2003 lähtien CIMO on toiminut Nordplus korkeakouluille -ohjelman pohjoismaisena hallintotoimistona voitettuaan ohjelmahallinnon pohjoismaisen tarjouskilpailun. Samalla CIMO vastaa muiden osaohjelmien tiedottamisesta ja neuvonnasta Suomessa.

CIMOn ja ulkoasianministeriön sopimus pohjainen yhteistyö on lisääntynyt 2000-luvulla. Edustustoissa toteutetun harjoitteluohjelman lisäksi CIMO osallistuu yhteistyössä ministeriön kanssa Suomen kehityspoliittisten tavoitteiden toteuttamiseen toimeenpanemalla korkeakoulujen välistä pitkäkestoista yhteistyötä ja vaihtoa edistävää North-South-South -ohjelmaa. Vuonna 2008 ulkoasiainministeriö ja CIMOn sopivat YK:n apulaisasian-
tuntijaharjoitteluohjelman ottamisesta CIMOn tehtäväksi.

CIMOn perustamisesta lähtien sen toimintaa on rahoittanut myös työministeriö, jonka rahoitus nykyisin kohdistuu oppilaanohjaustoimintoja kehittävään EU:n Euroguidance-toimintaan.

Edellisten lisäksi opetusministeriö on antanut CIMOn tehtäväksi useita pienempiä toimeenpanotehtäviä, joista osa on kertaluonteisia ja osa pysyviä tehtävänantoja. Uusimpana toimeksiantona opetusministeriö määräsi vuonna 2007 CIMOn toimimaan Kansalaisten Eurooppa -ohjelman yhteyspisteinä.

Toiminnan laajentuessa ja monipuolistuessa CIMOn rooli toimialansa kansainvälisty-

misen asiantuntijana on kasvanut. Tätä kehitystä tukee myös CIMOn selvitystoiminnan merkityksen kasvu. Opetusministeriö on myös antanut CIMOn tehtäväksi korkeakoulujen kansainvälisen opiskelijavaihdon valtakunnallisen tilastoinnin. Kehityksen myötä CIMO on muuttunut alun perin korkeakoulujen henkilövaihtoa edistävästä alle 30 työntekijän keskuksella lähes sadan työntekijän kansainvälisten asioiden asiantuntija- ja palveluorganisaatioksi, joka edistää kansainvälistä vuorovaikutusta, liikkuvuutta ja yhteistyötä kaikilla koulutusasteilla, työ- ja kulttuurielämässä sekä nuorten keskuudessa.

1.2 CIMOn missio, visio ja arvot

CIMOn johtokunnan hyväksymien asiakirjojen mukaisesti CIMOn tavoitteena on vahvistaa Suomen kehittymistä avoimeksi ja monikulttuuriseksi sivistys- ja tietoyhteiskunnaksi luomalla edellytyksiä monipuoliselle ja laadukkaalle kansainväliselle vuorovaikutukselle koulutuksessa ja työelämässä sekä kulttuuri-, nuoriso- ja kansalaistoimen alueilla. Samanaikaisesti CIMO edistää eurooppalaisen ja pohjoismaisen identiteetin muodostumista sen toimeenpanovastuulla olevien Euroopan unionin ja näitä täydentävien pohjoismaisten ohjelmien avulla.

CIMO on toimialansa kansainvälisten asioiden asiantuntija- ja palveluorganisaatio, joka toimii EU:n koulutus- ja nuorisotoimintaohjelmien kansallisena toimistona ja EU:n kulttuurin puiteohjelman sekä Kansalaisten Eurooppa -toiminnan yhteispisteenä. Lisäksi se toimeenpanee useita kansallisia apurahaohjelmia, kehittää kansainvälistä harjoittelua ja edistää Suomen kielen ja kulttuurin opintoja ulkomaisissa yliopistoissa sekä markkinoi suomalaisia korkeakoulutusta ulkomailla. CIMO vastaa myös Pohjoismaiden ministerineuvoston Nordplus-koulutusohjelmien toteuttamisesta Suomessa ja toimii Nordplus-ohjelman yhden alaohjelman pohjoismaisena hallinnollisena toimistona.

CIMOn kohderyhmänä on koko koulutuksen kenttä Suomessa päiväkodeista korkeakouluihin ja aikuiskoulutuslaitoksiin. Lisäksi toiminnan kohteina ovat työnantajat, elinkeinonjärjestöt, nuorisotyötä tekevät organisaatiot, nuorten parissa toimivat ja 15–29-vuotiaat nuoret sekä kulttuurialan organisaatiot sekä kansalaisjärjestöt. CIMO palvelee muita ministeriöitä ja kansainvälisiä järjestöjä ohjelmien toteutukseen ja liikkuvuuteen liittyvissä tehtävissä.

CIMOn toiminta on sekä asiakas- että asiantuntijapalvelua. Toiminnalle on luonteenomaista tiivis kansallinen ja kansainvälinen sidosryhmäyhteistyö, jota voimassa oleva asetus CIMOlta edellyttää. Kohderyhmiin ja hankkeisiin pidetään yhteyttä järjestämällä erilaisia tilaisuuksia, tapaamisia ja neuvontaklinikoita. Ohjelmilla on kotimaiset alueelliset verkostot, joiden koordinoinnista vastaa CIMO. Useilla ohjelmilla on omat ohjausryhmänsä, joissa on edustajia keskeisistä ministeriöistä, oppilaitoksista ja järjestöistä. CIMOn ohjelmilla on kansallisten toimistojen verkostot, joiden kanssa yhteistyö on säännöllistä. Euroopan komissio edellyttääkin kansalliselta toimistolta aktiivista yhteistyötä kansallisen ministeriön ja komission sekä muiden unionin maiden kansallisten toimistojen kesken. Eurooppalaisilla CIMOa vastaavilla organisaatioilla on oma yhteistyöjärjestönsä ACA (Academic Cooperation Association), jossa CIMOlla on aktiivinen rooli. Samoin pohjoismaisiin sisarorganisaatioihin on kiinteät suhteet ja organisaatioiden tapaamisia järjestetään kahdesti vuodessa vuorotellen eri Pohjoismaassa.

2 Toimintaympäristön muutokset

Tutkimuksen, koulutuksen ja kulttuurin merkityksen tunnustaminen kilpailukykyä ja hyvinvointia lisäävänä keskeisenä tekijänä on lisääntynyt kaikkialla maailmassa. Menestyminen globaalissa kilpailussa edellyttää koko väestöltä ja työvoimalta vahvaa osaamis pohjaa. Kansainvälinen yhteistyö on keskeinen keino koulutuksen laadun parantamisessa ja se antaa siihen osallistuville globalisoituvassa maailmassa tarvittavia avaintaitoja. Samanaikaisesti koulutuksesta on muodostumassa entistä tärkeämpi ”kauppatavara” globaaleilla markkinoilla. Kilpailu opiskelijoista ja koulutetusta työvoimasta kiristyy maailmanlaajuisesti. Euroopan, Suomen ja muiden Pohjoismaiden on kyettävä tarjoamaan erilaisia vaihtoehtoja tässä maailmanlaajuisessa kilpailussa.

Eurooppalaiset prosessit, erityisesti Koulutus 2010 -ohjelma sekä Bolognan ja ns. Kööpenhaminan prosessit, ovat lisänneet eurooppalaisen agendan vaikutusta kansalliseen korkeakoulu- ja ammattikoulutuspolitiikkaan. Eurooppalainen yhteistyö lisääntynee myös yleissivistävässä ja aikuiskoulutuksessa, esimerkkeinä tästä Euroopan komission vuonna 2006 antama aikuiskoulutusta koskeva tiedonanto sekä syksyllä 2007 käynnistetty yleissivistävää koulutusta koskeva julkinen kuuleminen. Vastaavasti nuorisopolitiikassa painotetaan nuorten kuulemista heihin liittyvissä asioissa, koulun ulkopuolista informaalista oppimista, nuorten ja päättäjien välistä vuoropuhelua ja nuorten aktiivista osallistumista rakennettaessa Euroopan unionia ja tulevaisuuden eurooppalaista yhteiskuntaa. Pienenevät ikäluokat ja huoli nuorten syrjäytymisestä edellyttävät vahvoja toimenpiteitä, jotta kaikilla ikäluokkaan kuuluvilla olisi mahdollisuus osallistua aktiivisesti yhteiskuntaan.

Euroopan komission tavoitteena on taata kulttuurille uusi ja entistä vahvempi rooli Euroopan unionissa ja Euroopan yhdentymiskehityksessä. Kulttuurien välisen vuoropuhelun edistäminen ja kulttuurisen monimuotoisuuden kunnioittaminen ovat olennaisia ulottuvuuksia rakennettaessa eurooppalaista identiteettiä ja Euroopan kansalaisuutta. Eurooppalaisten välistä yhteenkuuluvuutta lujitetaan myös tuomalla kansalaiset lähemmäksi Euroopan unionin toimintaa sekä tukemalla yhteistyötä kansalaisyhteiskunnan tasolla.

Euroopan unionin rinnalla **pohjoismaisen yhteistyön** sisällöt saavat uusia merkityksiä Baltian maiden osallistumisesta tähän yhteistyöhön. Myös **Venäjä-yhteistyö** korostuu entisestään. **Aasian maista** nousevat keskiöön ennen muuta Intia, Kiina ja Japani. **Kehityspoliittiset** tavoitteet antavat suunnan lisääntyvälle korkeakoulujen henkilövaihdolle ja ins-

titutionaalisen yhteistyön kehittämiseksi Afrikan, Latinalaisen Amerikan ja Aasian maissa. Yhteistyö Pohjois-Amerikan kanssa monipuolistunee entisestään.

2.1 Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia

Opetusministeriö on käynnistänyt korkeakoulujen kansainvälistymisstrategian valmistelun pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen ohjelman mukaisesti. Ohjelmassa on sovittu, että "korkeakoulutuksen kansainvälistymiselle luodaan kansallinen strategia, jolla opiskelijoiden, opettajien ja tutkijoiden kansainvälistä liikkuvuutta lisätään".

Tavoitteena on lisätä ulkomailta tulevien osuutta korkeakoulujen opiskelijoista ja henkilöstöstä sekä kehittää Suomeen kansainvälisesti vahva ja vetovoimainen korkeakoulu- ja tiedeyhteisö. Kehittämissuunnitelmassa korostetaan, että kansainvälisten organisaatioiden, hankkeiden ja yhteistyöjärjestelyjen tarjoamat mahdollisuudet hyödynnetään nykyistä paremmin.

Kansainvälistyminen on keskeinen osa meneillään olevaa korkeakoulujen rakenteellista uudistamista. Suomen korkeakoulujen rakennemuutokset ja yliopistojen oikeudellisen aseman uudistus ja siihen liittyvät hallinnolliset ratkaisut heijastuvat suoraan CIMOn palvelutoimintaan ja sen kehittämistarpeisiin.

2.2 Opetusministeriön Strategia 2020 -projekti

Opetusministeriö asetti vuoden 2007 toukokuussa Strategia 2020 -projektin, jonka tehtävänä on vuoden 2008 aikana laatia ehdotus opetusministeriön strategiaksi vuoteen 2020. Valmisteilla olevaan strategiatyöhön perustuen on otettava huomioon joitakin yleisiä muutoksia, jotka saattavat vaikuttaa CIMOn toimintaympäristön kehitykseen. Ilmiöitä tarkastellaan siitä näkökulmasta, miten ne saattavat vaikuttaa CIMOn tehtäviin, rahoituslähteisiin ja ohjaukseen laajassa mittakaavassa.

Väestön ikääntyminen

Yhä suuremmalla osalla ikäluokasta on mahdollisuus osallistua kansainväliseen yhteistyöhön ja opiskelijavaihtoon kaikilla koulutusasteilla. Aikuiskoulutuksen merkitys kasvaa ja aikuiskoulutussektorin kansainvälistymisen lisääminen tulee entistä ajankohtaisemmaksi.

Kaikki ennusteet työikäisen väestön vähentymisestä ja elinkeinorakenteen muutoksista tukevat tavoitteita lisätä nykyisestä huomattavasti ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrää suomalaisissa korkeakouluissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa. Väestökehitys on hyvin samankaltainen kaikissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa, myös vuonna 2004 unioniin liittyneissä uusissa jäsenmaissa. Tämä kiristää kilpailua lahjakkaista nuorista niin Euroopan valtioiden kesken kuin maailmanlaajuisestikin. Suomi ei voi jättäytyä ulkopuoliseksi tässä kilpailussa koulutuksen markkinoinnin painoarvon maailmalla kasvaessa. Samanaikaisesti erityisesti Aasian maiden väestön kasvu sekä koulutuspaikkojen riittämättömyys luovat haasteita ja mahdollisuuksia kansainväliselle opiskelijarekrytoinnille.

Monikulttuurisuuden ja maahanmuuton lisääntyminen

Suomalaisen yhteiskunnan etninen, kielellinen ja kulttuurinen monimuotoisuus lisääntyy. Monikulttuurisuus on otettava aktiivisesti huomioon palveluiden tarjoamisessa. Lähitulevaisuuden haasteita ovat myös alueiden erilaistumisen huomioon ottaminen sekä maahanmuuttajien ja ns. uussuomalaisten erilaiset tarpeet ja lähtökohdat koulutuksessa ja yhteiskunnassa.

Yhteiskunnallinen jakautuminen ja eriarvoisuus

Yksi Suomen keskeisistä kehityskuluista on ollut yhteiskunnallisen jakautumisen vähentyminen ja koko väestön osallistumismahdollisuuksien kasvu. Tuloerot ovat kuitenkin vuodesta 1992 lähtien kasvaneet voimakkaasti. On esiintynyt myös ajatuksia kulttuuristen arvojen ja maailmankuvien pirstoutumisesta ja yksilöllisten toimintamuotojen lisääntymisestä. Koulutusinnostus nuorten keskuudessa on toistaiseksi säilynyt korkealla tasolla, joskin sukupuolten väliset koulutustasoerot ovat kasvamassa.

Mahdollinen eriarvoistuminen herättää kysymyksen, miten CIMOn toiminnassa voidaan ottaa huomioon yhteiskunnan taloudellinen ja sosiaalinen eriarvoistuminen. Kansainvälistyminen saattaa lisätä eriarvoistumista: yhtäältä kansallisesti painottunut koulutus saattaa kaventua nurkkakuntaisuudeksi, toisaalta kansainvälisesti painottunut koulutus laajentua todelliseksi "maailmansuomalaisuudeksi".

Tietoyhteiskuntakehitys

Teknologian kehitys ja tähän kytkeytyvä kulttuurinen muutos tuo mukanaan uusia mahdollisuuksia koulutuksen kehittämiseen ja kansainvälisen yhteistyön muotoihin. Myös CIMO joutuu seuraamaan aktiivisesti eri kehitystrendejä ja monipuolistamaan palvelujaan käyttämällä hyväkseen teknologian suomia uusia mahdollisuuksia sekä ottamalla huomioon yhteiskunnassa tapahtuvia kulttuurisia muutoksia.

3 CIMOn organisaatio ja henkilöstö

3.1 Organisaatio

Vuoden 2007 alusta CIMOn organisaatio on ollut seuraavanlainen:

Johto

CIMO on päällikkövirasto, jota johtaa johtaja apunaan apulaisjohtaja. Apulaisjohtaja toimii myös hallintopalvelujen päällikkönä. Johtajan tehtävistä on määrätty asetuksessa ja työjärjestyksessä. Apulaisjohtajan tehtävistä on määrätty työjärjestyksessä sekä CIMOn antamassa tarkemmassa johtotehtäviä koskevassa Vastuut ja velvollisuudet -asiakirjassa.

Tulosalueet

Tulosalue 1 muodostuu kolmesta toiminnallisesta ryhmästä, jotka ovat:

- yleissivistävän- ja aikuiskoulutuksen ryhmä;
- ammatillisen koulutuksen ryhmä;
- nuoriso ja kulttuuri -ryhmä.

Tulosalue vastaa niistä CIMOn toiminnoista, joiden pääasiallinen kohderyhmä on jokin muu kuin korkeakoulut. Näitä ovat mm. Elinikäisen oppimisen ohjelman yleissivistävän koulutuksen Comenius, ammatillisen koulutuksen Leonardo ja aikuiskoulutuksen Gruntvig -alaohjelmat, nuorisotoimintaohjelma Youth, Kulttuuri-ohjelma sekä Kansalaisten Eurooppa -ohjelma. Tulosalue vastaa Euroopan unionin Elinikäisen oppimisen ohjelman koordinaatiosta ja ohjelman poikittaisohjelmasta. Tulosalue hoitaa myös pohjoismaisten muiden kuin korkeakoulutusta koskevien ohjelmien toimeenpanon.

Tulosalue 2 koostuu kolmesta toiminnallisesta ryhmästä, jotka ovat:

- korkeakouluysteistyö;
- harjoittelu- ja jatko-opiskelu;
- Suomen kieli ja kulttuuri (UKAN).

Tulosalueen kohderyhmänä ovat korkeakoulut. Tulosalue vastaa mm. Euroopan unionin Elinikäisen oppimisen ohjelmaan kuuluvan Erasmus-ohjelman toimeenpanosta, Erasmus Mundus -ohjelmasta sekä lukuisista kansallisesti rahoitetuista verkosto- ja apurahaohjelmista, korkeakouluopiskelijoiden harjoittelusta, virkamiesvaihdosta sekä Suomen kielen ja kulttuurin opetuksen edistämisestä ulkomaisissa yliopistoissa. Samoin tulosalueella on pohjoismaisen vastuu Nordplus korkeakouluille -ohjelmasta. Tulosalue vastaa pohjoismaisten toimintojen koordinoinnista.

CIMOn johtajan 23.2.2008 tekemällä päätöksellä asuntolatoiminta on siirretty tulosalueelle 2, jolla on myös asuntolatoiminnan ohjelmavastuu.

Viestintä- ja tietopalvelut

CIMOn viestintä- ja tietopalvelut palvelevat sekä sidosryhmiä ja asiakkaita että CIMOn tulosalueita ja ryhmiä suunnittelemalla ja toteuttamalla erilaisia viestinnän toimenpiteitä, neuvonta- ja tietopalveluita sekä selvityksiä ja tilastoja.

Hallintopalvelut

Hallintopalveluihin kuuluvat CIMOn sisäiset tukipalvelut, kuten kehittäminen, henkilöstöhallinto, IT, talous, sisäinen tiedotus, arkistotoimi sekä kiinteistö- ja toimistopalvelut. Myös CIMOn asuntolatoimi on 23.2.2008 saakka ollut sijoitettuna apulaisjohtajan alaisuuteen.

3.2 Henkilöstö

CIMOn henkilöstörakenne koostuu sekä virkasuhteisesta että työsopimussuhteisesta henkilöstöstä. Vuonna 2007 henkilökunnan lukumäärä oli yhteensä 112 henkilöä. Luku sisältää harjoittelijat (6) ja kesäsjaiset ja vastaavat (3). Virkamiehiä henkilöstöstä oli 7. Vakinaisessa työsuhteessa v. 2007 oli henkilöstöstä 79,1 %, määräaikaaisessa työsuhteessa 20,9 %. Osa-aikaisia oli 10,4 %. Vuonna 2007 henkilöstöstä 85,7 % oli naisia ja 14,3 % miehiä.

Taulukko 1. CIMOn henkilökunnan lukumäärä ja henkilötyövuodet 2005–2007

	2005	2006	2007
Lukumäärä	103	107	112
HTV	92,81	96,04	99,2

(Lähde: CIMO)

Henkilötyövuosien lisäys vuonna 2007 johtui kolmannen sukupolven EU-ohjelmien laajenemisesta ja siihen liittyneistä lisätehtävistä. Organisaatiouudistuksen myötä henkilötyövuosien kohdentaminen eri tulosalueille, ryhmille ja palvelutoiminnoille on myös muuttunut, joten tilastotiedot edellisiltä vuosilta eivät ole vertailukelpoisia.

Taulukko 2. Henkilötyövuosien jakautuminen organisaation mukaisesti 2007

	Htv	Htv
JOHTO		
- Johtaja, apulaisjohtaja ja johdon sihteeri		3,09
HALLINTOPALVELUT		16,84
- Kehittäminen ja laatu	1,00	
- Henkilöstö	2,51	
- IT, CIMO.fi -palvelu, sisäinen tiedotus	5,27	
- Talous	5,37	
- Kiinteistö, arkisto, muut toimistopalvelut	2,69	
ASUNTOLATOIMI		2,17
TULOSALUE 1		32,71
- Tulosalueen yhteiset	1,3	
- Ammatillinen koulutus	11,17	
- Yleissivistävä- ja aikuiskoulutus	9,7	
- Nuoriso ja kulttuuri	10,54	
TULOSALUE 2		30,06
- Tulosalueen yhteiset	1	
- Korkeakoulujen yhteistyö	11,22	
- Harjoittelu ja jatko-opiskelu	13,13	
Suomen kieli ja kulttuuri	4,71	
VIESTINTÄ JA TIETOPALVELUT		14,33
- Viestintä	5,37	
- Tieto- ja neuvontapalvelut	7,79	
- Tutkimus- ja selvitystoiminta	1,17	
CIMO YHTEENSÄ		99,2
Lähetetyt yliopistonopettajat		23,09
KAIKKI YHTEENSÄ		122,29

(Lähde: CIMO)

4 CIMOn tehtävät

4.1 Nykyisessä laissa ja asetuksessa säädetyt tehtävät

CIMOn tehtävistä säädetään lailla (238/1991) ja opetusministeriön asetuksella (81/2000). Laissa CIMOn tehtävät on määritelty seuraavasti.

Keskuksen tehtävänä on:

- 1) huolehtia kansainvälisen henkilövaihdon suunnittelusta ja järjestämisestä;
- 2) antaa ohjausta ja neuvontaa kansainväliseen henkilövaihtoon liittyvissä kysymyksissä;
- 3) myöntää apurahoja ja avustuksia kansainväliseen henkilövaihtoon; sekä
- 4) hoitaa muut tehtävät, jotka on sille säädetty tai määrätty.

Opetusministeriö voi antaa keskukselle selvitys-, kokeilu-, seuranta- ja suunnittelutehtäviä.

Voimassa olevassa asetuksessa täydennetään CIMOn tehtäviä määräämällä CIMO huolehtimaan laissa määrättyjen tehtävien ohella opetusministeriön sille erikseen määräämistä muista tehtävistä. Samalla CIMO veloitetaan toimimaan yhteistyössä sen tehtäviin liittyvää toimintaa hoitavien ja rahoittavien suomalaisten, ulkomaisten ja kansainvälisten viranomaisten, oppilaitosten, järjestöjen ja muiden yhteisöjen kanssa.

Laissa säädetään, että keskuksella on johtokunta sekä neuvoa-antavana toimielimenä kansainvälisen henkilövaihdon neuvottelukunta. Asetuksella säädetään, että CIMOn toimintaa ohjaa ja valvoo opetusministeriön kolmeksi vuodeksi kerrallaan nimittämä johtokunta. Johtokunta hyväksyy keskukselle työjärjestyksen. Viimeisin työjärjestys on astunut voimaan 1.1.2007. Työjärjestyksessä määrätään CIMOn johtamisesta, johtavien virkamiesten ja vastuuhenkilöiden tehtävistä, nimittämisestä ja tehtäviin ottamisesta, virkavapauksista sekä asioiden ratkaisemisesta.

Työjärjestystä täydentää keskuksen 15.1.2007 antama päätös keskuksen toiminnan avainhenkilöiden vastuista ja velvollisuuksista.

Suomen kielen ja kulttuurin opetuksen edistämiseksi ulkomaisissa yliopistoissa on opetusministeriön kolmeksi vuodeksi kerrallaan nimittämä Ulkomaisten yliopistojen Suomen kielen ja kulttuurin opintojen neuvottelukunta.

Ulkomaisissa yliopistoissa työskentelevien, CIMOon työsuhteessa olevien Suomen kielen ja kulttuurin yliopistonopettajien asemasta määrätään CIMOn antamalla ohjesäännöllä.

Ohjesäännössä määrätään mm. yliopistonopettajien työaikaan, vuosilomaan ja palkkaukseen sekä kustannusten korvaamiseen liittyvistä asioista. Viimeisin ohjesääntö on astunut voimaan 1.8.2007.

4.2 Tulossopimus

Opetusministeriö tekee vuosittain Kansainvälisen henkilövaihdon keskuksen kanssa tulossopimuksen, jossa sovitaan tarkemmin CIMOn tehtävistä sekä tehtävien toimeenpanoon tarvittavista määrärahoista.

4.3 Euroopan unionin ohjelmien hallinto

4.3.1 Eri toimijat ja roolit

Euroopan komissio vastaa ohjelmien toimeenpanosta. Komissiota auttaa toimeenpanovirasto "Executive Agency", joka huolehtii ohjelmien keskitettyjen toimintojen toimeenpanosta. EU-maiden hallitusten edustajat osallistuvat ohjelmakomitean toimintaan. Komitea kokoontuu 2-4 kertaa vuodessa ohjelmasta riippuen ja se mm. vahvistaa ohjelman vuosibudjetin, vuosittaisen työsuunnitelman Euroopan tasolla, hakukierrosten painotukset ja joissain tapauksissa hankkeiden valinnan. Ohjelmien ja alaohjelmien kansallisten toimistojen edustajat osallistuvat kansallisten toimistojen kokouksiin (NA Meetings), työryhmiin sekä erilaisiin kansallisten toimistojen verkoston järjestämiin kokouksiin ja seminaareihin.

Kansallisella tasolla opetusministeriöllä on kokonaisvastuu ohjelmien toimeenpanosta. Opetusministeriö on määrännyt CIMOn toimimaan sen toimialan EU-ohjelmien kansallisena toimistona tai yhteyspisteenä.

4.3.2 Kansalliset toimistot

EU:n Elinikäisen oppimisen ohjelman (LLP) ja nuorisotoimintaohjelman (YiA) kansallinen toimistona CIMO vastaa ohjelman hajautettujen toimintojen toimeenpanosta komission säännösten ja ohjeiden mukaisesti. Näiden ohjelmien osalta kukin osallistuva valtio antaa vuosittain vakuutuksen (Declaration of Assurance) siitä, että ohjelmat toimeenpannaan komission edellyttämällä tavalla, riittävillä voimavaroilla ja että valvonnasta on huolehdittu kansallisesti EU:n säännösten edellyttämällä tavalla. Vakuutus kattaa sekä LLP että YiA -ohjelmat. Vakuutuksen laatii opetusministeriö.

CIMO tekee vuosittain toimintasuunnitelman (NA Work Programme). Kun ministeriö ja komissio ovat vahvistaneet suunnitelman, komissio ja kansallinen toimisto allekirjoittavat toimeenpanoa koskevan sopimuksen (National Agency Grant Agreement). Sopimus on vuosittainen, se sisältää työsuunnitelman ja määrittelee komission toimintatuen kansalliselle toimistolle (Operating Grant) sekä kansallisesti hallinnoitavien apurahojen/hanketuen määrän (Grant for Decentralised Actions). Kansallisille toimistoille annettavan rahoituksen määrä päätetään vuosittain ohjelmakomiteassa.

Kansallinen toimisto laatii vuosittain raportin toiminnastaan komissiolle (Yearly NA Report). Vuosiraportti sisältää sekä raportin toiminnasta että talousraportin kansallisen toimiston hallinnoimista hajautetuista varoista.

Kansallisten toimistojen tehtävänä on mm:

- ohjelmasta tiedottaminen ja hakijoiden neuvonta kirjallisesti ja sähköpostitse tiedotustilaisuuksissa ja kahdenkeskisissä tapaamisissa;
- hakukierrosten järjestäminen: hakemusten arviointi, ulkopuolisten arvioijien konsultointi, hankkeiden valinta, sopimusten laatiminen hankkeiden kanssa; maksatuspäätösten valmistelu, päätöksenteko ja maksatus;
- käynnissä olevien hankkeiden seuranta ja tukeminen: hankevierailut, kahdenkeskiset tapaamiset, neuvontatilaisuudet, raporttien tarkastaminen, monitorointi ja tilintarkastus;
- tulosten levityksen ja hyödyntämisen edistäminen;
- kansainväliset yhteydet: osallistuminen komission ja muiden maiden järjestämiin kokouksiin ja seminaareihin sekä itse järjestetyt kansainväliset seminaarit.

Kansallisten toimistojen tehtävät ja niille asetetut vaatimukset on tarkoin määritelty ns. NA-oppaassa (NA-Guide).

4.3.3 Yhteyspisteet

CIMO toimii myös useiden EU:n ohjelmien kansallisena yhteyspisteenä. Näitä ovat Kulttuuri-ohjelma, Kansalaisten Eurooppa, Erasmus Mundus, ja Tempus sekä eräät EU:n ulkosuhteiden osaston hallinnoimat kolmansia maita koskevat koulutusohjelmat. Euroopan komission toimeenpanovirasto hallinnoi näitä ohjelmia keskitetysti ja myöntää eri toimijoiden hanketuet. Vakuutusmenettelyä ei ole. Kulttuuri-ohjelmassa ja Kansalaisten Eurooppa -ohjelmassa CIMO tekee komission kanssa vuosittaisen toimintasuunnitelman, jonka pohjalta tehdään toimintaa ja sen rahoitusta koskeva sopimus komission kanssa. CIMO raportoi sopimuksen toteutumisesta komissiolle vuosittain.

Yhteyspisteiden tehtävät ovat pääosin samat kuin kansallisilla toimistoilla, mutta hakukierrosten järjestämien ja hankkeiden hallinnollinen seuranta on toimeenpanoviraston tehtävänä. Näissäkin ohjelmissa komissio määrittelee kansallisten toimijoiden tehtävät varsin yksityiskohtaisesti. Esimerkiksi Kulttuuri-ohjelman ohjelmapäätöksen mukaisesti kansallisen yhteyspisteen on noudatettava seuraavia periaatteita:

- a) yhteyspisteellä on oltava riittävä henkilöstö, jolla on alan kansainvälisessä työympäristössä tehtävään työhön soveltuva ammatti- ja kielitaito;
- b) yhteyspisteellä on oltava soveltuvat tilat ja laitteet, erityisesti viestinnän ja tietotekniikan osalta;
- c) yhteyspisteen tulee toimia hallinnollisessa ympäristössä, joka mahdollistaa tehtävien asianmukaisen hoitamisen ja eturistiriitojen välttämisen.

Vastaavanlaiset periaatteet koskevat myös muuta yhteyspistetoimintaa.

4.3.4 Asiantuntijaryhmät

CIMO on nimennyt eri asiantuntijaryhmiä tukemaan CIMOa eri ohjelmien ja toimintojen toimeenpanossa. Asiantuntijaryhmät ovat alakohdaisia:

- Yleissivistävän koulutuksen asiantuntijaryhmä;
- Ammatillisen koulutuksen asiantuntijaryhmä;
- Korkeakoulutuksen asiantuntijaryhmä;
- Aikuiskoulutuksen asiantuntijaryhmä;
- Euroguidance-asiantuntijaryhmä.

Lisäksi ministeriö on nimennyt tietyille ohjelmille ohjausryhmiä. Näitä ovat:

- Youth in Action -ohjausryhmä;
- Kansalaisten Eurooppa -ohjausryhmä.

Toimenpide-ehdotukset (EU-ohjelmat)

- *CIMOn toiminnan kehittämisessä on otettava huomioon EY:n varojen käyttöön liittyvät jäsenvaltioita velvoittavat vaatimukset EU-ohjelmien toimeenpanolle, hallinnoinnille, valvonnalle ja tarkastustoiminnalle.*
- *Ohjelmien vaikuttavuuden jatkuva systemaattinen seuranta ja arviointi on välttämätöntä. Uuden sukupolven ohjelmien yhtenä keskeisenä tavoitteena on varmistaa rahoitettujen hankkeiden ja toimien vaikuttavuus hyödyntämällä entistä paremmin kokemuksia ja tuloksia sekä kansallisessa että paikallisessa kehittämistyössä. CIMO kansallisena toimistona panostaa nykyistä enemmän ohjelmista saatujen tulosten analysointiin ja näin saadun tiedon levittämiseen.*
- *Erillisten työryhmien ja asiantuntijaryhmien määrää arvioidaan kriittisesti ja ryhmiä hyödynnetään tehokkaasti. CIMOn hallinnoimien ohjelmien toimeenpanon ohjauksessa käytetään hyväksi CIMOn asettamia koulutusala- ja ohjelmakohtaisia ohjausryhmiä, joissa on ministeriön sekä sidos- ja kohderyhmien edustus.*

4.4 Pohjoismainen yhteistyö

CIMO vastaa Pohjoismaiden ministerineuvoston Nordplus-koulutusyhteistyöohjelmien toteuttamisesta sekä tukee pohjoismaista koulujen yhteistyötä yhdessä Pohjola Nordenin kanssa tätä tarkoitusta varten olevan apuraha-ohjelman avulla. CIMO hoitaa myös pohjoismaista virkamiesvaihtoa.

Nordplus koostuu viidestä alaohjelmasta: Nordplus korkeakouluille, Nordplus Junior, Nordplus Voksen, Nordplus Sprog ja Nordplus Horisontal. Ohjelmat on järjestetty siten, että jokaisessa Pohjoismaassa on nimetty ohjelmatoimisto, jolla on pohjoismainen päävastuu yhdestä ohjelmasta ja kansallinen tiedotusvastuu neljästä muusta. CIMOn sisarorganisaatio SIU koordinoi koko Nordplus-puiteohjelmaa. CIMOlla on päävastuu puiteohjelman suurimmasta Nordplus korkeakouluille -ohjelmasta. Vuodesta 2008 alkaen ohjelmaan voi-

vat osallistua myös Baltian maat, joilla on omat informaatiotoimistonsa.

CIMOn ja Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristön välisessä sopimuksessa määritellään ohjelmahallinnosta vastaavan organisaation tehtävät.

Toimenpide-ehdotus

- *Pohjoismaiden ja Baltian maiden välisen koulutusyhteistyön lisäämiseksi CIMO toimii tiiviissä yhteistyössä Pohjoismaiden ministerineuvoston, muiden pohjoismaisten ja baltialaisten ohjelmatoimistojen ja informaatiopisteiden sekä muiden pohjoismaisten toimijoiden kanssa.*

4.5 Kansalliset ohjelmat

4.5.1 Kansalliset opiskelustipendit ja verkosto-ohjelmat

CIMOn tehtävänä on useiden sekä suomalaisille että kansainvälisille opiskelijoille ja kulttuurin ja eri tieteenalojen asiantuntijoille tarkoitettujen apuraha-ohjelmien haun järjestäminen ja apurahojen myöntäminen. Näitä suoraan yksilöille myönnettäviä opiskeluapurahoja tai niihin liittyviä matka-apurahoja myönnetään seuraaviin tarkoituksiin:

- suomalaisille tarkoitetut kulttuurivaihtosopimukseen perustuvat kahdenväliset apurahat;
- suomalaisille tarkoitetut Venäjän valtion apurahat;
- suomalaisille tarkoitetut College of Europe -apurahat;
- Suomen, Chilen ja Argentiinan korkeakoulujen väliset opetusvierailut;
- kansainvälisille jatko-opiskelijoille tarkoitetut The Finnish Government Pool -apurahat;
- kansainvälisille opiskelijoille tarkoitetut suomen kielen opiskeluapurahat;
- sukukansojen opiskelijoille tarkoitetut opiskeluapurahat;
- CIMO-Fulbright -apurahat Suomen kielen ja kulttuurin opetusta antaviin laitoksiin yhdysvaltalaisissa yliopistoissa;
- kansainvälisille jatko-opiskelijoille tarkoitettu CIMO-Fellowship -ohjelma;
- SITRA-Fellowships (Intia);
- suomalais- venäläisen talvikoulun apurahat.

Nämä apurahaohjelmat rahoitetaan CIMOn toimintamenoista apurahoja varten alajaotelta momentilta, lukuun ottamatta SITRA-Fellowships- ja sukukansaohjelma-apurahoja. Intia-ohjelmaa on rahoittanut SITRA, sukukansaohjelma ja CIMO-Fullbright -ohjelma rahoitetaan opetusministeriön erillisrahoituksella.

Edellisten lisäksi CIMO auttaa yliopistoja ja korkeakouluja kehittämään monenkeskistä yhteistyötä alueellisten verkosto-ohjelmiensa avulla. Ohjelmat sisältävät mm. opettaja- ja opiskelijavaihtoa sekä intensiivikursseja. Näitä ohjelmia ovat:

- FIRST (Venäjä);
- North to North (Arktisten alueiden opinnot);
- North-South-South (Saharan eteläpuoleinen Afrikka, Egypti, Nicaragua, Peru, Vietnam);
- Aasia-ohjelma.

Nämä ohjelmat rahoitetaan opetusministeriön erillisrahoituksella lukuun ottamatta North-South-South -ohjelmaa, jonka kaikista menoista vastaa ulkoasiainministeriö.

Toimenpide-ehdotus

- *CIMO kehittää opiskeluun liittyviä ohjelmiaan mahdollisuuksien mukaan suuremmiksi, esim. maantieteelliseksi kokonaisuuksiksi (esimerkiksi Venäjä ja Aasia). CIMO tekee esityksen kevään 2008 tulosneuvotteluun.*

4.5.2 Kansainvälisen harjoittelun ohjelmat

CIMOn tehtävänä on ollut sen perustamisesta lähtien kansainvälisen harjoittelun järjestäminen ja kehittäminen. Kansainvälisen harjoittelun ohjelmat täydentävät CIMOn opiskeluapurahaohjelmia ja auttavat nuorten sijoittumista koulutusta vastaaviin tehtäviin työmarkkinoille sekä lisäävät oppilaitosten ja työelämän välistä yhteistyötä.

Näitä ohjelmia ovat:

a) CIMON ohjelmat:

- harjoittelu kansainvälisissä järjestöissä;
- harjoittelu Suomen edustustoissa ulkomailla (yhdessä UM kanssa);
- harjoittelu Finnpron ulkomaan edustustoissa (yhdessä Finnpron kanssa);
- harjoittelu Suomen kielen ja kulttuurin opetuspisteissä;
- Suomea Suomessa ohjelma;
- Suomi – koti harjoitteluohjelma;
- Valtionhallinnon harjoittelu ulkomailla opiskeleville suomalaisille -ohjelma.

b) Monenväliset ohjelmat:

- IAESTE (tekniikan alan ohjelma);
- Luonnonvaraohjelma.

Lisäksi CIMO tukee opiskelijajärjestöjä monenvälisten harjoitteluohjelmien järjestämisessä. Näitä ohjelmia ovat mm. taloustieteen opiskelijoiden AIESEC ja lääketieteen opiskelijoiden ohjelma FIMSIC).

- c) Kahdenvälisiin sopimuksiin perustuva harjoittelu.

Cimolla on eri maiden viranomaisten ja järjestöjen kanssa sopimuksia harjoittelijain vaihdosta.

- d) Virkamiesvaihto ja YK-harjoittelu.

Toimenpide-ehdotus

- *CIMOn asema kansainvälisen harjoittelun kentässä arvioidaan kokonaisuudessaan uudelleen vuoden 2009 loppuun mennessä. Samalla tarkastellaan myös käytettävien resurssien kohdentamista.*

4.5.3 Nuorten kulttuuriapurahat

Opiskelu- ja harjoitteluapurahojen lisäksi CIMO toteuttaa yhteistyössä Nuori Kulttuuri-toimikunnan ja opetusministeriön kanssa apurahaohjelmaa, jolla tuetaan nuorten eri alojen kulttuuriolosuhteiden esiintymismatkoja ulkomaille.

4.6 Yhteistyö muiden viranomaisten kanssa ja siihen liittyvät toimeksiannot

CIMOn toimialaan kuuluu myös muiden hallinnonalojen tai tahojen rahoittamien tai osittain rahoittamien ohjelmien toimeenpano. Tällaisia ovat aiemmin mainitut ulkoasiainministeriön rahoittama North-South-South -kehityspoliittinen ohjelma, SITRAn rahoittama SITRA Fellowships -ohjelma, Suomen edustustot ulkomailla -harjoitteluohjelma ja Suomen vientikeskukset ulkomailla -harjoitteluohjelma, joista edellistä rahoittavat ulkoasiainministeriö ja CIMO yhdessä, jälkimmäistä Finnpro ja CIMO yhdessä. Valtiovarainministeriön rahoittamia ovat virkamiesharjoittelua ja pohjoismaista virkamiesvaihtoa koskevat ohjelmat. Opetusministeriön lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö myöntää kansallista rahoitusta EU:n Euroguidance-neuvontatoimintaan. Lisäksi CIMO saa Opetushallituksen kautta määrärahoja täydentämään Comenius-hankkeita ja koulujen pohjoismaisia yhteistyöhankkeita.

Toimenpide-ehdotus

- *Ulkopuolisista toimeksiannoista neuvotellaan aina etukäteen opetusministeriön kanssa ja niihin liittyvien määrärahojen tulee vastata täysimääräisesti kaikkia kustannuksia.*

4.7 Suomen kielen ja kulttuurin opintojen edistäminen

Valtioneuvosto asetti 29.4.1969 tekemällään päätöksellä opetusministeriöön Ulkomaanlehtori- ja kielikurssiasiain neuvottelukunnan (UKAN). UKAN siirtyi opetusministeriöstä CIMOon vuonna 1998. Opetusministeriö muutti 2.12.1998 tekemällään päätöksellä neuvottelukunnan nimeksi Ulkomaisten yliopistojen Suomen kielen ja kulttuurin opintojen neuvottelukunta, josta edelleen käytetään lyhennettä UKAN.

Suomen kielen ja kulttuurin opintoja ulkomaisissa yliopistoissa tuetaan mm. seuraavin tavoin:

- lähettämällä ulkomaisiin yliopistoihin vierailevia opettajia;
- avustamalla opetuspisteitä materiaalisesti ja taloudellisesti;
- järjestämällä opiskelijoille suomen kielen kesäkursseja Suomessa, teemakursseja ulkomailla sekä yhteistyössä Suomen kirjallisuuden tiedotuskeskuksen (FILI) kanssa kääntäjäseminaareja Suomessa;
- järjestämällä opettajille opinto- ja neuvottelupäiviä Suomessa ja aluekokouksia ulkomailla sekä valmennuskursseja uusille opettajille ja täydennyskoulutusta ulkomaisille opettajille Suomessa.

CIMO/UKAN toimii yhteistyössä suomalaisten ja ulkomaisten korkeakoulujen kanssa ja seuraa alan kehitystä, järjestää yhteistyössä seminaareja ja tekee ajoittain aluetta koskevia selvityksiä. Toiminnan muut tärkeimmät sidosryhmät ovat opetusministeriö, M.A. Castrénin seura, ulkoasianministeriö ja Suomen edustustot ulkomailla, Suomen kulttuuri- ja tiedeintituutit ulkomailla, Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura (SKS) ja erityisesti Suomen kirjallisuuden tiedotuskeskus (FILI), opetus- ja tiedeministeriöt ulkomailla, ulkomaisten edustustot ja kulttuuri- ja tiedekeskukset Suomessa.

Vuoden 2007 talousarviossa CIMO:n toimintamäärärahaan sisältyi lupa enintään 47 sellaisen henkilön palkkaamiseen, jotka työskentelevät ulkomaisissa yliopistoissa suomen kielen ja kulttuurin yliopisto-opettajina ja muina opetushallintoviranomaisina. CIMOon eripituudessa työsuhteessa vuonna 2007 oli yhteensä 23 ulkomailla toimivaa yliopistonopettajaa, henkilötyövuosia oli yhteensä 23,09.

Suomen kieltä ja kulttuuria opetettiin vuonna 2007 noin 100 ulkomaisessa yliopistossa ja korkeakoulussa 30 maassa. Opetusta annettiin lähes kaikissa Euroopan maissa sekä Kiinassa, Japanissa, Yhdysvalloissa ja Kanadassa.

Valtiontalouden tarkastusvirasto kiinnitti opetusministeriön maksupisteitä koskevan tarkastuksen väliraportissa huomiota siihen, ettei henkilötyövuosien seuranta ole suoritettu riittävällä tarkkuudella CIMO:n vuosiraportissa UKANin ulkomailla tapahtuvien opetusvierailujen osalta. Lisäksi VTV kysyy, onko ulkomailla toimivat paikalliset opettajat sisällytetty CIMO:n henkilötyövuosiin tapauksissa, joissa CIMO ei maksa suoraan opettajien palkkoja, vaan myöntää ko. yliopistolle opetuspisteavustusta osapalkkaukseen.

Toimenpide-ehdotus

- *CIMO selvittää ulkomaantoimintojensa työnantajamenettelyt sekä työn- ja vastuunjaon muiden toimijoiden kanssa ja toimittaa opetusministeriölle selvityksen vuoden 2008 loppuun mennessä.*

4.8 Viestintä, neuvontapalvelut ja selvitykset

CIMOn tehtävänä on tukea liikkuvuutta sekä tehdä ohjelmatarjontaa ja muita kansainvälistymisen mahdollisuuksia tunnetuksi myös viestinnän ja neuvonnan keinoin. Viestinnän välineitä ovat esitteet ja muut julkaisut, verkkoviestintä ja mediatyö, erilaiset koulutuksen markkinointitapahtumat, messut ja seminaarit, joihin CIMO osallistuu ja joita se suunnittelee ja toteuttaa. Viestinnän rinnalla kansainvälistä liikkuvuutta tuetaan koti- ja ulkomaiselle asiakaskunnalle tarjottavilla tieto- ja neuvontapalveluilla. CIMOn yhtenä tehtävänä on antaa asiantuntevaa neuvontaa opiskelu- ja harjoittelumahdollisuuksista ulkomailla sekä osallistua eurooppalaiseen ohjauksen ja neuvonnan yhteistyöhön (Euroguidance) sekä nuorisotiedotustoimintaan (Eurodesk).

CIMOn selvitystoiminnan tehtäviä ovat korkeakoulujen opiskelijavaihdon valtakunnallinen tilastointi, kansainvälistymisen vaikutuksia kartoittavat selvitykset sekä CIMOn hallinnoimien ohjelmien arviointi. Niiden tarkoituksena on tuottaa tietoa CIMOLle ja sidosryhmille toimialan kansainvälisen yhteistyön suunnittelun ja kehittämisen tueksi. Selvitystoiminta tukee myös CIMOn oman toiminnan suunnittelua ja kehittämistä.

Toimenpide-ehdotukset

- *CIMO kehittää sähköisiä verkkopalveluita paremmin palvelemaan asiakaskunnan nopeasti muuttuvia tarpeita. Viestintään panostetaan jatkuvasti, jotta tavoitetaan vuosittain uusiutuvat kohderyhmät.*
- *Työnjaosta CIMOn ja korkeakoulujen välillä sovitaan niin, että se tukee erityisesti korkeakoulutuksen kansainvälistymisen strategiaa ja lisääntyvää kansainvälistä markkinointia.*
- *CIMOn kehittämishaasteena on keskuksen strategisen osaamisen vahvistaminen. Osana strategista kehittämistä keskus vahvistaa kansainvälistymiseen liittyvän tiedon tuottamista ja hyödyntämistä.*

4.9 Asuntolatoiminta

CIMO hallinnoi kolmea asuntolaa tai vierashuoneistoa, joissa on yhteensä 168 majoituspaikkaa. Asuntoloihin majoitetaan ensisijaisesti CIMOn stipendiaatteja ja vieraita. Majoitusta tarjotaan myös yliopistojen, korkeakoulujen ja eri tutkimus- ja koulutuslaitosten stipendiaateille ja vieraileville tutkijoille. Asuntoloiden käyttöaste on korkea ja vierashuoneiden ja asuntolapaikkojen kysyntä ylittää tarjonnan.

Vuonna 2007 asuntoloiden käyttöasteet olivat:

- Messeniuksenkadun vierashuoneet 97,1 %;
- Otatalon soluasunnot 97,8 %;
- Antti Korpintien opiskelija-asunnot 87,3 %.

CIMO vuokraa tilat Senaatti-kiinteistöltä, joka on kiinteistöjen osakas tai omistaja. Stipendiaatit tai eräissä tapauksissa oppilaitokset maksavat CIMOLle kuukausivuokraa. Asuntolatoimen kaikki kulut katetaan nettobudjetoidulla majoitusmaksuilla sekä CIMOn toimintamenoissa tätä varten alajaotellulla asuntolatoiminnan tukemiseen tarkoitettulla maksullisen

toiminnan tukimäärärahalla (144 000 €). Määrärahat ovat riittäneet asuntoloiden ylläpitoon ja investointeihin täysimääräisinä aina vuoteen 2007 asti, jolloin Senaatti-kiinteistö korotti vuokria keskimäärin 34 % taannehtivasti vuoden alusta. CIMO korotti asukasvuokria kesällä 2007. Vaikka korotukset suhteutettiin sekä Euroopan unionin ohjelmien että oppilaitosten tai CIMOn apurahojen suuruuteen, eivät vuokratulot kata kokonaisuudessaan nousseita vuokratuloja ja koko asuntolatoiminta nyky muodossaan näyttää uhatulta.

Toimenpide-ehdotus

- *Selvitetään ulkopuolisena toimeksiantona asuntolatoiminnan asema ja rahoitus osana CIMOn toimintaa sekä etsitään vaihtoehtoisia toteutusmalleja kansainvälisten vierailijoiden ja vaihto-opiskelijoiden majoittamiseen pääkaupunkiseudulla. Selvityksessä tulee verrata hyötyjä ja haittoja nykytilan ja asuntolatoiminnan ulkoistamisen tai siitä kokonaan luopumisen välillä. Selvitys tehdään vuoden 2008 loppuun mennessä ja selvityksestä aiheutuvat mahdolliset päätökset tehdään vuoden 2009 aikana.*

5 Rahoitus ja henkilöstöresurssit

CIMO toimii opetusministeriön maksupisteenä ja noudattaa taloushallinnossaan opetusministeriön taloussääntöä, joka ohjaa määrärahojen käytön ja seurannan osalta CIMOn toimintaa. CIMO on volyymiltaan OPM:n laajin maksupiste.

CIMO siirtyy Valtiokonttorin palvelukeskuksen asiakkaaksi opetusministeriön siirtymäsuunnitelman mukaisesti 1.5.2009. Vuoden 2008 aikana valmistellaan yhteistyössä opetusministeriön kanssa maksupisterakenteen teknisestä purkamisesta aiheutuvat muutokset maksupisteiden muuttuessa taloudenohjausjärjestelmien rakenteissa tulosohjatuksi virastoksi.

5.1 Rahoitusrakenne

CIMOn toiminnan rahoitus koostuu useasta eri osasta. Osa rahoituksesta on valtion talousarviossa omana momenttinaan, osa on opetusministeriön hanke- ja täydentävää rahoitusta, osa toiminnasta rahoitetaan muiden hallinnonalojen ja tahojen rahoituksella. Osa CIMOn rahoituksesta koostuu talousarvion ulkopuolisen yhteisrahoitteen toiminnan tuloista. Merkittäviä yhteisrahoitteen toiminnan rahoittajia ovat EU ja Pohjoismaiden ministerineuvosto.

Taulukko 3. CIMOn rahoitusrakenne vuosina 2005–2007

TALOUSARVIO 2005–2007

Myönnettyt määrärahat Talousarviotili (opetusministeriön käyttöön- asettamispäätösten mukaan)	2005	2006	Huom. uudet momentit	2007
29.10.23.1. Toimintamenot	3 302 000	3 301 000	29.01.27.1	3 396 000
29.10.23.2 Apurahat ja avustukset	2 802 000	2 802 000	29.01.27.4	2 802 000
29.10.23.3 Suomen kielen ja kulttuurin opetus ulkomailla (UKAN)	1 684 000	1 684 000	29.01.27.3	1 684 000
29.10.23.4 Maksullisen palvelutoiminnan tuki (asun- tolatoiminta)	144 000	144 000	29.01.27.2	144 000
VALTION TALOUSARVIOSSA YHT.	7 932 000	7 931 000		8 026 000

MUU TÄYDENTÄVÄ OPM -RAHOITUS	2005	2006		2007
29.08.25.22 Kahdenkeskinen yhteistyö		75 500	41.06.29.08.25.22	15 500
29.08.25.3. Euroopan integraat.aih. menot (1)	84 000	42 000	29.01.25.1 Eräät kv. yhteistyön menot	190 000
			29.01.25.2 Kansainvälinen kulttuuriyhteistyö	65 000
29.08.25.6 Sukukansaohjelma (2)	30 500		29.01.25.3 Muut kansainväliset hankkeet	342 000
29.10.22.1 Tutkimus-, kehittämis- ja julkaisut	405 582	532 500	41.6.29.10.22.1 Tutkimus- ja kehittämistoiminta	43 000
29.20.25 Ammattikorkeakoulujen kehittäminen	452 582	432 500	29.50.22.1. Tutkimus- ja kehittämistoiminta.	639 000
29.40.25 Yleissivistävän koulutuksen kehittäminen	156 000	156 000	29.20.25 Ammatillisen koulutuksen kehittäminen	85 000
29.60.25 Ammatill. koulutuksen kehittäminen	77 582	145 900	29.10.25. Yleissivistävän koulutuksen kehittäminen	179 000
29.69.22.08 Amm.aikuiskoul. ja vapaa sivistystyö	18 000		29.30.22.10. Ammatillisen aikuis-koulutuksen kehittäminen	90 000
29.69.25 Aikuiskoulutuksen kehittäminen	121 582	173 650	29.30.25. Aikuiskoulutuksen kehittäminen	195 500
29.90.52.44 Kulttuurivienti		33 600	29.40.25. Ammattikorkeakoulutuksen kehittäminen	503 000
29.90.52.47 Taiteen edistäminen		23 200	29.80.50.12.Ystävyyssseurojen kulttuuriyhteistyön tukeminen	212 500
29.99.50.05 Kv. yhteistyö/Nuorisotyö	234 855	311 000	29.80.52.09. Taideteoll. edistäminen	29 000
			29.91.50.05 Nuorisotyön kokeilu	50 000
			29.91.50.05 Kansainvälinen yhteistyö	281 500
TÄYDENTÄVÄ OPM-RAHOITUS YHT.	1 580 683	1 925 850		2 920 000
Yhteensä	9 512 683	9 856 850		10 946 000
ULKOPUOLINEN RAHOITUS	2005	2006		2007
1. ASUNTOLATOIMINTA /Nettobudjetoidut tulot	490 164	495 357		500 512
2. NETTOBUDJETOIDUT TOIMINTAMENOT	1 642 635	1 623 150		1 855 000
Toiminnan rahoitus - Talousarviotili 2910231 (nettobudj.rahoitus)	1 485 625	1 629 996	EU ja Pohjoismaiden ministerineuvosto (PMN)	1 700 000
Apurahat - Talousarviotili 2910232 (nettobudj.rahoitus/apurahat)	157 010	145 975	Finnpro ym.	155 000
3. TALOUSARVION ULKOPUOLINEN RAHOITUS tasetili 2622 (taseessa toteutuneen käytön mukaan)				
<i>LLP-ohjelma</i>				9 632 715
<i>Sokrates -ohjelman apurahat (EU) yht.</i>	5 824 154	6 542 268		1 391 397
<i>Leonardo henkilövaihdon apurahat (EU) yht.</i>	3 569 948	4 246 767		1 567 132
<i>Nuoriso-ohjelman apurahat (EU) yht.</i>	1 884 852	1 958 469		1 438 899
<i>PMN -rahoitus apurahoihin yht.</i>	5 842 995	4 957 358		4 381 899
Yhteensä	17 121 949	17 704 862		18 411 656
630 TOISELLE TILIVIRASTOLLE SIIRRETTÄVÄT MENOT YHTEENSÄ	1 597 646	1 861 854		2 342 085
Kaikki yhteensä	30 365 077	31 542 073		33 443 597

(Lähde: CIMO 2008)

Budjetin sirpaloituneisuus aiheuttaa ongelmia CIMOn maksuliikenteen hoitamiseen ja seurantaan.

Joissakin tapauksissa toiminnan rahoitus samaan tarkoitukseen on jouduttu kattamaan palasina useammalta eri talousarvion momentilta. Tämä koskee erityisesti EU-ohjelmien rahoitusta, josta osa tulee komissiolta, osa CIMOn toimintamenoista, osa opetusministeriöstä joko eri toimintamenomenteilta tai veikkausvoittovaroista. Lisäksi työministeriö on tukenut EU-ohjelmien hallintoa Euroguidance-toiminnan osalta. Eri momenttien määrärahojen käyttöön liittyy myös rajoituksia erityisesti palkkausten suhteen, mikä aiheuttaa ylimääräisiä paineita jakaa rahoitusta eri momenteille joskus toiminnan kannalta keinotekoisinkin perustein.

Lisäongelman muodostaa veikkausvoittovarojen käyttö EU-ohjelmien kansallisena rahoituksena. Veikkausvoittovarioihin ei sisälly henkilötyövuosia, joten niiden käyttö rajoittuu muihin kuin palkkausmenoihin. Toisaalta se on rahaa, joka sisältää arvonlisäveron (ALV kohdistuu momentille) ja siksi soveltuu huonosti CIMOn muuhun toimintaan, jossa arvonlisävero kirjataan erilliselle valtiovarainministeriön momentille.

Rahoitusjärjestelmää monimutkaistaa lisäksi se, että EU:n komissio päättää vuosittain kansalliselle toimijalle annettavan rahoituksen suuruudesta, joten ennakkosuunnitelmiin saattaa tulla muutoksia.

Lisäksi CIMO on saanut jo vuosia kansallisena rahoituksena koulujen Elinikäisen oppimisen ohjelmaan kuuluvien Comenius-hankkeiden tukemiseen määrärahat Opetushallituksen kautta. Perusteluna menettelylle on käytetty opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun asetuksen (1998/806) 25 §:n määräyksiä, jossa CIMOa ei ole määritelty valtionapuviranomaiseksi.

Myös Valtiontalouden tarkastusvirasto ja opetusministeriön sisäinen tarkastus ovat kiinnittäneet rahoitusrakenteen pirstaloitumiseen huomiota. VTV toteaa väliraportissaan 11.1.2008 seuraavaa:

”Opetusministeriön hallinnonalan momenteilta maksettava CIMOn rahoitus on varsin sirpaloitunut. Toiminnan rahoittaminen sektorikohtaisesti ministeriön eri osastojen momenteilta vaikeuttaa toiminnan kokonaisuuden hallintaa sekä CIMOn tulosohejausta kokonaisuutena. Lisäksi käytettyjen määrärahojen yhteys tuloksiin ja niitä koskeviin tavoitteisiin saattaa hämärtyä rahoituksen perustuessa osittain erillispäätöksiin. Näillä määrärahoilla on yleensä sellainen tarkoitus, joka ei välttämättä olennaisilta osin poikkea CIMOn lakisääteisestä ja toimintamenomomentilta rahoitettavasta tehtävästä... Rahoituksen nykyistä laajempi kokoaminen toimintamenomomentille ja näin ollen sen perustelujen piiriin vahvistaisi CIMOn ohjausta ja selkeyttäisi yhteyttä tulostavoitteiden saavuttamiseen.”

5.2 Apurahatoiminta

Valtiontalouden tarkastusvirasto kiinnittää väliraportissaan huomiota tasetilin käyttöön ulkopuolelta rahoitettavien apurahojen kirjauksissa. Tällöin nämä varat eivät näy valtion tulo- ja menoarviossa. VTV toteaa seuraavaa:

”Täydellisyysperiaatteen mukaan kaikki valtion tulot ja menot tulee budjetoida varainhoitovuosittain valtion talousarvioon. Ulkopuolisen rahoituksen tasetilille on kirjattu EU:n ja Pohjoismaiden ministerineuvoston myöntämät varat, jotka CIMO jakaa edelleen erilaisina hanketukina tai apurahoina komission ja ministerineuvoston ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Näiden varojen kirjaamisesta CIMO on keskustellut useaan otteeseen sekä ministeriön että Valtiokonttorin kanssa, mutta muuhun kirjausratkaisuun ei ole toistaiseksi päädytty.”

Seuraavassa taulukossa esitetään kaikki CIMOn apurahatoimintaan käytössä olevat eri rahoituslähteistä tulevat määrärahat sekä niiden vuoden 2008 käyttösuunnitelma. Taulukosta selviää, että CIMOn jakamista apurahoista katetaan CIMOn omalta toimintamomentilta alle 11 % (2 802 000 euroa). Talousarvion ulkopuolelle jää 19 645 000 euroa.

Taulukko 4. CIMOn määrärahat apurahiin ja hanketukiin 2008

	€	€
Tulo- ja menoarvio (Toimintamenot)		2 802 000
- Opiskelu- ja asiantuntijavaihto	1 150 040	
- Kansalliset Erasmus-apurahat	465 000	
- Suomen kielen ja kulttuurin edistäminen	183 420	
- KV-harjoittelu	976 140	
- Varaus		27 400
Nettobudjetoidut apurahat		228 700
- Finnpron harjoittelu	128 700	
- SITRA Fellowships	100 000	
Opetusministeriön täydentävä rahoitus (eri momenteilta)		1 085 000
- FIRST-ohjelma (Venäjä)	280 000	
- North2North - ohjelma	65 000	
- Aasia verkostot	120 000	
- Suomi - kotiharjoittelu	60 000	
- Senaattori – ohjelma	70 000	
- Fulbright -yhteistyöstipendit	50 000	
- Koulujen Pohjoismainen yhteistyö	180 000	
- Nuori Kulttuuri - apurahat	200 000	
- Sukukansaohjelma	60 000	
EU-komissio (tasetili)		15 870 000
- LLP-ohjelma	13 985 000	
- Nuoriso-ohjelma	1 885 000	
Pohjoismainen rahoitus (tasetili)		3 775 000
- Norplus -apurahat	3 705 000	
- Pohjoismainen virkamiesvaihto	70 000	
Kansalliset täydentävät apurahat (630 -tili)		1 015 000
- Tuki Comenius-hankkeille (OPH:n kautta)	1 000 000	
- Tuki Norplus Junior -hankkeille (OPH:n kautta)	15 000	
UM:n rahoittamat ohjelmat (630 -tili)		1 241 000
- NoSoSo-ohjelma	1 145 000	
- Edustustoharjoittelu (arvio)	96 000	
VM:n rahoittamat ohjelmat (630 -tili)		125 000
- Virkamiesvaihto	125 000	
Kaikki yhteensä		26 141 700

(Lähde: CIMO)

Lisäksi VTV kiinnittää väliraportissaan huomiota käytössä olevan taloussäännön hyödynnettävyyteen. ”CIMOn taloudenhoidossa noudatetaan opetusministeriön taloussääntöä.

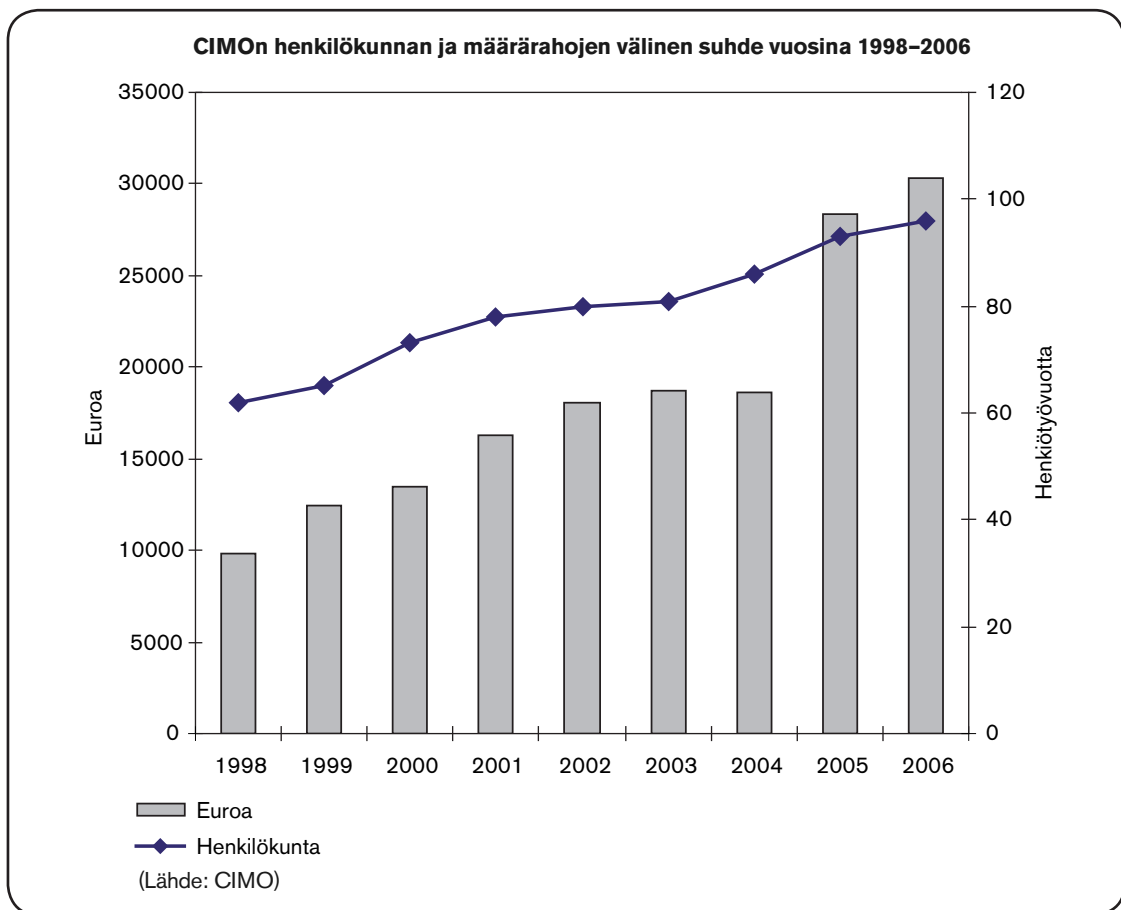
Ministeriön taloussääntö ei kuitenkaan ole tarpeeksi tarkka viraston taloushallintoa ohjaavaksi säännöksi”.

Toimenpide-ehdotukset

- *Opetusministeriö selvittää VTV:n väliraportin suositusten mukaisesti mahdollisuudet koota CIMOn määrärahat nykyistä laajemmin pysyväisluonteisten tehtävien osalta toimintamomentille ja muun rahoituksen osalta harvemmillä momenteilla eri momenteilta tehtävien useiden erillispäätösten sijaan.*
- *Tulossopimuskäytännöissä kiinnitetään entistä enemmän huomiota sekä resurssien että tehtävien kohdentumiseen. Tulossopimusvaiheessa tulee varmistaa, että*
 - *tehtävien suorittamiseen on riittävät henkilöresurssit;*
 - *henkilöresurssien kohdentuminen momenteille on mahdollisimman selkeää ja läpinäkyvää;*
 - *toimintamomentilta ei rahoiteta ulkopuolisten toimeksiantojen hallintokuluja EU:n ohjelmien hallintoa lukuun ottamatta;*
 - *hallintokulujen kohdennuksen tulee olla selkeä.*
- *Rahoitusta ei kierrätetä opetusministeriön alaisessa hallinnossa eri virastoissa. CIMOn valtionapuviranomaisrooli määritellään asetustasolla (Asetus opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta, 1998/806, 25 §) riittävän laajasti myös muita valtionapujen myöntöön liittyviä tarpeita varten.*
- *Talousarvion ulkopuolelle jäävän ulkopuolisen tulo-rahoituksen ja tasetilien käytön osalta CIMO ja opetusministeriö käyvät läpi tilanteen, tarvittaessa yhdessä Valtiokonttorin kanssa, ja korjaavat tarvittaessa kirjauskäytännöt talousarviomenettelyn yleisen toimintatavan mukaisiksi.*
- *CIMOn apurahahallinnon tietojärjestelmien kehittäminen on toiminnan tehostamisen kannalta ensisijaisen tärkeää. Apurahahallinnon sähköistämisen yhteydessä tehostetaan maksatusprosesseja.*
- *Opetusministeriö vahvistaa CIMOLle VTV:n suositusten mukaisesti vuoden 2009 aikana virastotasoisena taloussäännön, joka ottaa huomioon edellä esitetyt erityispiirteet.*
- *CIMOn tulee noudattaa valtionvarainministeriön yhteisrahoitteisen toiminnan ja kustannuslaskennan suosituksia ja kehittää toimintaansa näiden mukaisesti.*

5.3 Tuottavuusohjelma ja henkilöstöresurssit

CIMOn henkilöstörakenne koostuu sekä virkasuhteisesta että työsopimussuhteisesta henkilöstöstä. Vuonna 2007 CIMOssa työskenteli yli kuukauden ajan yhteensä 112 henkeä, joista virkasuhteisia 7 ja työsopimussuhteessa 105. Korkeakouluharjoittelijoita heistä oli 6. Henkilötyövuosia oli kaikkiaan 99,2.

CIMOn toimintaa ohjaavat opetusministeriön ohella Euroopan komissio sekä eräät muut toimeksiantajat (Pohjoismainen ministerineuvosto, UM, VM, TEM.) CIMO on saanut viime vuosina useita uusia tehtäviä ja ulkopuolisen rahoituksen osuus on ollut jatkuvassa kasvussa. CIMOn hallinnoimien EU-ohjelmien volyymit kasvavat edelleen vuoteen 2014 saakka. Komissio edellyttää kansallisilta toimistoilta lisäpanostuksia tulosten hyödyntämisen lisäämiseksi. Erityisesti LLP ja YiA -ohjelmien henkilöstöresurssitarpeet ovat tulevaisuudessa pikemminkin kasvavia kuin pieneneviä.

CIMOn käytäntö henkilökunnan palkkausten kirjanpidon osalta on tällä hetkellä kirjava. Työsopimussuhteisen henkilökunnan palkkausmomentit vaihtelevat vuosittain ja kuukausittain. CIMOn mukaan syynä tähän on rahoitusrakenteen pirstaloituneisuus, suuri ulkopuolisen rahoituksen osuus ja siihen liittyvät ehdot. Käytössä oleva järjestely aiheuttaa ymmärrettävästi seurannan vaikeutumista ja vaatii ylimääräistä työpanosta. Lisäksi tämä hankaloittaa raportointivaiheessa henkilökustannusten selkeää kohdentamista ja viime kädessä opetusministeriön ja muiden rahoittajien ohjauksen ja resurssien kohdentumisen arvioinnin vaikeutumista.

VTV:n väliraportissa kiinnitetään huomiota siihen, ettei CIMOlla ole käytössään kokonaisjärjestelmää, jota se voisi hyödyntää työaikatoteutumien jakamisessa eri hankkeille. CIMOn henkilöstön työaikatoteutumia seurataan hankekohtaisesti, osittain työsuunnitelmien ja Excel-seurannan avulla. Työaikaseurannan yhteenvedo tehdään tilikauden päättyessä kerran vuodessa. Sisäisen valvonnan kannalta kokonaisvaltaisen työaikakirjanpidon puuttuminen heikentää kustannuseurannan luotettavuutta. Myöskään hallinnon yleiskustannusten osuutta ei ole määritelty prosentuaalisesti. Yleiskustannuksia kirjataan hankkeisiin rahoittajien vaatimalla tarkkuudella. Tällöin kyseiseen hankkeeseen kohdistetaan hallinnon

kuluja omien karkeiden arvioiden perusteella. Rahoittajat ovat hyväksyneet työajan seurannan puuttuessa tähän mennessä nämäkin menettelyt.

Taulukko 5. Henkilötyövuodet ja niiden rahoituslähteet vuonna 2007

	HTV 2007
Toimintamenot	59,70
EU nettobudjetoitu	21,20
Pohjoismaiden ministerineuvosto nettobudjetoitu	2,30
Muut ministeriöt	3,80
OPM täydentävä	12,20
Kaikki yhteensä	99,20

(Lähde: CIMO)

Eläköityminen on vähäistä. Vuoteen 2010 mennessä eläkkeelle voi siirtyä 5 henkilöä. Poistuma on hyvin pieni, eikä sillä ole tuottavuuden näkökulmasta merkitystä. Vuosina 2010–2015 vastaava luku on 9.

Toimenpide-ehdotukset

- *Tulossopimuksen valmistelun yhteydessä kiinnitetään erityistä huomiota henkilöstöresurssien kohdentumiseen ja läpinäkyvyyden lisäämiseen henkilöstöresurssien käytön arvioinnissa. Palkkausten kohdentumista selkiytetään ja kuukausittain vaihtuvista kohdennuksista pyritään luopumaan.*
- *Ulkopuolisen rahoituksen hyödyntäminen maksimoidaan henkilöstön palkkauksissa ja tätä seurataan tulossopimusprosessissa. Toimenpide-ehdotus koskee sekä suoria palkkauksia että hallintohenkilöstön palkkakulujen kohdentumista.*
- *Ulkopuolisista toimeksiannoista sopiminen tulee arvioida osana CIMOn strategista kehittämistä.*
- *CIMO kehittää työajanseurantajärjestelmää ja seuraa palkkakulujen kustannusvastaavuutta.*
- *Uusissa rekrytoinneissa kiinnitetään huomiota työn luonteeseen, erityisesti kun arvioidaan, onko työsuhde määräaikainen vai toistaiseksi voimassa oleva.*

6. Hallinto ja ohjaus

6.1 Nykyinen hallinto pääpiirteittäin

Kansainvälisen henkilövaihdon keskukselta annetussa voimassa olevassa laissa (238/1991) säädetään CIMOn hallinnosta ja toimielimistä. Lain mukaan CIMOlla on johtokunta ja neuvoo-antavana toimielimenä neuvottelukunta, joiden tehtävistä, kokoonpanosta ja asettamisesta säädetään tarkemmin asetuksella. Laissa määrätään myös, että tarkemmat säännökset keskuksen tehtävistä, hallinnosta ja viroista annetaan asetuksella sekä sen nojalla keskuksen työjärjestyksellä.

Kansainvälisen henkilövaihdon keskukselta annetun asetuksen (81/2000) mukaan johtokunnassa on kuusi jäsentä. Opetusministeriö määrää johtokuntaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan puheenjohtajan ja kolme muuta jäsentä sekä näille henkilökohtaiset varajäsenet. Yhtenä jäsenenä on keskuksen johtaja. Keskuksen henkilökunta valitsee kolmeksi vuodeksi kerrallaan keskuudesta yhden jäsenen ja varajäsenen. Johtokunta valitsee keskuudesta varapuheenjohtajan. Asetuksen mukaan johtokunnan tehtävänä on:

- 1) ohjata ja valvoa keskuksen toimintaa;
- 2) hyväksyä keskuksen toimintaa ja taloutta koskevat suunnitelmat, talousarvioehdotus ja toimintakertomus;
- 3) hyväksyä keskuksen työjärjestys; sekä
- 4) käsitellä muut keskuksen kannalta merkittävät asiat.

Opetusministeriö on asettanut Kansainvälisen henkilövaihdon keskukselle 1.3.2009 päättyväksi kaudeksi johtokunnan, joka puheenjohtajana toimii johtaja Anita Lehikoinen opetusministeriön korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osastolta.

Voimassa olevan asetuksen mukaan keskuksen neuvottelukunnan määrää opetusministeriö kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Asetuksen mukaan neuvottelukuntaan kuuluu puheenjohtaja ja enintään 15 muuta jäsentä. Jäsenten tulee edustaa keskuksen toiminnan kannalta keskeisiä tahoja. Neuvottelukunnan tehtävänä on:

- 1) edistää yhteistyötä keskuksen ja sen keskeisten sidos- ja asiakasryhmien välillä;
- 2) seurata kansainvälisen henkilövaihdon ja muiden keskuksen toimialaan kuuluvien asioiden kehitystä; sekä
- 3) tehdä esityksiä keskuksen ja sen toiminnan kehittämiseksi.

Opetusministeriö ei ole asettanut neuvottelukuntaa 1.1.2006 jälkeen. Neuvottelukunnan kautta saatu ohjaus on ollut hyvin pitkälle päällekkäisiä CIMOn laajan sidosryhmäyhteistyön sekä erilaisten asiantuntija- ja ohjausryhmien kautta saadun informaatio-ohjauksen kanssa.

CIMOn yhteydessä ja sen tehtävää tukemassa toimii Ulkomaisten yliopistojen Suomen kielen ja kulttuurin opintojen neuvottelukunta (UKAN), joka on perustettu Valtioneuvoston päätöksellä 29.4.1969. Neuvottelukunnan tehtävänä on seurata ja edistää suomen kielen, suomalaisen kulttuuriin ja yhteiskuntaan liittyvää opetusta ulkomaisissa yliopistoissa. Opetusministeriö on 14.12.2007 tehdyllä päätöksellä (127/040/2007) asettanut neuvottelukunnan vuosiksi 2008–2010. Neuvottelukunnan puheenjohtajana toimii professori Miasa Martin Jyväskylän yliopistosta.

6.2 Tulosohtaus

CIMO on opetusministeriön alainen tulosohtattu virasto. CIMO ja opetusministeriö ovat laatineet kirjallisen tulossopimuksen vuodesta 1998 alkaen, jolloin CIMOn toiminnan ohjaus ja asioiden käsittely siirrettiin ministeriössä silloisesta kansainvälisten asioiden osastosta korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osaston yliopistoyksikköön. Opetusministeriön työjärjestyksen muutoksella (823/2007) muutettiin CIMOn ohjausvastuuta 1.9.2007 alkaen siirtämällä CIMOn ohjaus kansliapäällikön alaisuudessa toimivaan kansainvälisten asiain sihteeristöön.

CIMO on tuottanut tulossopimuksen pohjaesityksen sopimusvuotta edeltävän vuoden alkupuolella ja varsinaiset tulosneuvottelut on käyty sopimusvuotta edeltävän vuoden keväällä. Varsinaisia neuvotteluja ovat edeltäneet valmistelevat neuvottelut, joihin – kuten varsinaisiin tulosneuvotteluihinkin – on osallistunut kaikkien niiden opetusministeriön osastojen ja yksiköiden edustajia, joiden kanssa CIMO tekee yhteistyötä. Tulossopimus on allekirjoitettu yleensä tulossopimusvuoden tammikuussa. Tulosneuvottelujen aikataulu ja ohjeistus on seurannut yliopistojen vastaavaa aikataulua. Vuodesta 2008 lähtien noudatetaan muiden ministeriön alaisten virastojen toiminta- ja taloussuunnittelu- ja tulossopimusneuvotteluaikataulua.

Opetusministeriö ohjaa CIMOa kokonaisuutena. Tulosneuvotteluissa sovitaan toiminnan painotuksista, pysyväisluonteisista uusista tehtävistä, uusista hankkeista ja tulossopimusvuoden rahoituksesta. Yhteisestä sopimuksesta tulossopimusta on voitu tarkistaa myös varsinaisten neuvottelujen jälkeen, mikäli esimerkiksi EU:n ohjelmia koskeva komission rahoitus on neuvottelujankohdantana ollut avoin.

Tulossopimuksessa sovitut täydentävät määrärahat on opetusministeriön käyttöönasettamispäätöksillä irrotettu sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen.

6.3 Talousarvioehdotus ja toiminta- ja taloussuunnitelma

Seuraavan vuoden talousarvioehdotus on toimitettu opetusministeriölle edeltävän vuoden helmikuun 15. päivään mennessä. Seuraavaa suunnittelukautta koskeva toiminta- ja taloussuunnitelma on toimitettu ministeriölle kauden alkua edeltävän vuoden helmikuun 15. päivään mennessä. Toiminta- ja taloussuunnitelman toimitusaika on ollut sama kuin yli-

opistoilla ja poikkeaa muiden ministeriön maksupisteiden toimitusajasta. Tämän vuoksi ei talousarvion määrärahoja koskevissa kehysneuvotteluissa ole ollut käytettävissä CIMOn toiminta- ja taloussuunnitelmaa kokonaisuudessaan.

6.4 Tilinpäätösasiakirjat ja tilinpäätöskannanotto

Edellistä vuotta koskevat tilinpäätösasiakirjat on toimitettu ministeriölle maaliskuun 15. päivään mennessä. Ministeriö on vuodesta 2006 alkaen antanut palautteen edellisen vuoden toiminnasta talousarvioasetuksen (1243/1992) mukaisella tilinpäätöskannanotolla 15. kesäkuuta mennessä.

Tilinpäätöskannanotot ovat perustuneet opetusministeriön ja CIMOn välisiin tulossopimuksiin sekä CIMOn toimintakertomukseen ja tilinpäätöslaskelmien analyysiin. Tilinpäätöskannanotoissa on tarkasteltu tuloksellisuutta ja tavoitteiden toteutumista, tuloksellisuu-den raportoinnin asianmukaisuutta sekä kehittämistarpeita ja -toimenpiteitä. Kannanotot on valmisteltu yhteistyössä niiden opetusministeriön yksiköiden kanssa, joiden tehtäviä CIMO on hoitanut.

Toimenpide-ehdotukset

- *CIMOn johtokunta lakkautetaan. Johtokunnan tehtävä CIMOn toimintojen ohjaajana on menettänyt merkitystään tulosohjausprosessin kehittymisen myötä.*
- *CIMOn neuvottelukunnan tehtävää muutetaan siten, että se toimii johtajan apuna ja tukee strategista suunnittelua. Neuvottelukunnan jäseneksi nimitetään myös henkilökunnan edustaja.*
- *CIMOn tulosohjauksen vuosisyklissä siirrytään noudattamaan opetusministeriön suunnitteluasiakirjojen valmisteluaiakataulua. Johtokunnan lakkauttaminen ja neuvoa-antavan neuvottelukunnan perustaminen korostaa entistä enemmän tulossopimusmenettelyn merkitystä ohjausinstrumenttina. Tämä asettaa entistä suuremman painoarvon hyvin toimivalle tulossopimus- ja ohjausprosessille. CIMOn toimintojen ohjaamisen kannalta on tärkeää, että kaikki ministeriön vastuuyksiköt osallistuvat tulossopimusprosessiin, ja että substanssi-ohjausta annetaan jatkossakin suoraan ministeriön yksiköistä.*
- *Raportointikäytänteitä kehitetään edelleen siten, että tulossopimuksen raportointi vastaa sisällöllisesti, rakenteellisesti ja tunnusluvuiltaan suunnitteluasiakirjoja ja tulossopimusta. Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, miten henkilöresurssit kohdentuvat eri toimiin.*
- *Työnantajatoimintojen sijoittaminen selvitetään opetusministeriön sisällä.*
- *Uusien pysyvien tehtävien delegoinneista voidaan sopia vain tulosneuvotteluissa. Samassa yhteydessä varmistetaan, että uudet tehtävät kuuluvat CIMOn toimialaan ja edistävät kansainvälistä liikkuvuutta ja yhteistyötä. Muita kuin pysyviä tehtäviä voidaan antaa muutoinkin, mutta niiden yhteydessä tarkistetaan resurssien riittävyys.*
- *CIMO varmistaa, että laajoissa sopimus-, hankinta- ja muissa vastaavissa asioissa käytetään riittävää oikeudellista asiantuntemusta joko ostopalveluna tai opetusministeriön virka-apuna.*

7 Sädöspohja

Laki ja asetus kansainvälisen henkilövaihdon keskuksista on annettu vuonna 1991 ja vain asetusta on muutettu tämän jälkeen, viimeksi vuonna 2000. Yli 15 vuoden kuluessa CIMOn toiminta on laajentunut ja tehtävät lisääntyneet siten, etteivät nykyiset säädökset enää vastaa tarkoitusta. Niihin tarvitaan lukuisia muutoksia ja mukautuksia, joten lainsäädännöllisesti paras ratkaisu olisi nykyisten säädösten kumoaminen ja uuden lain ja asetuksen antaminen.

Työryhmän keskusteluissa on ilmennyt, että CIMOn tehtäväkenttä on sen verran laaja ja dynaaminen, että tietyn joustavuuden säilyttäminen on tarkoituksenmukaista. Hyvän hallinnon ja sääntelyn periaatteet sekä mm. EU:n ohjelmiin liittyvät raportointi- ja muut velvoitteet kuitenkin edellyttävät, että laki ja asetus ovat täsmällisiä ja että mm. CIMOn tehtävät, vastuunjako ja hallinnollinen rakenne käyvät säädöksistä mahdollisimman selvästi ilmi. Tällä hetkellä CIMolla on runsaasti sellaisia tehtäviä, joista ei ole mainintaa laissa tai asetuksessa. Täysin tyhjentävästi näitä ei ole mahdollista määrittää, mutta suurempi tarkuus olisi CIMOn toiminnan kannalta edullista.

CIMOn hallintoa tulisi uudistaa siten että se vastaa valtion virastoissa ja laitoksissa sovellettavia rakenteita ja menettelyjä mm. suhteessa tulosohjaukseen. Työryhmän esitys säädös-
muutoksiksi on pyritty rakentamaan siten, että työryhmän kehittämissuhteet voidaan toteuttaa mahdollisimman täysipainoisesti. Alustava esitys uudeksi laiksi ja asetukseksi on työryhmän esityksen liitteenä.

Toimenpide-ehdotukset

- *Nykyinen laki ja asetus kumotaan ja tilalle annetaan uudet säädökset. Uuden asetuksen sisällön vuoksi se tulisi antaa valtioneuvoston asetuksena.*
- *CIMOn toimialan ja tehtävien määritelmät laissa muutetaan vastaamaan paremmin CIMOn nykyistä tehtäväkenttää.*
- *Nykyinen nimi Kansainvälisen henkilövaihdon keskus muutetaan Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMOKsi.*
- *CIMOn hallintoa muutetaan siten, että uuteen lakiin ei enää oteta määräyksiä johtokunnasta, vaan johtajan apuna strategisessa suunnittelussa toimii neuvottelukunta.*
- *Asetukseen otetaan maininta siitä, että CIMO toimii opetusministeriön tulosohjauksessa.*
- *CIMOn johtajan tehtävästä tehdään määräaikainen.*

8 Selvitysmies Lankisen esitys CIMOn yhdistämisestä Opetushallitukseen

Selvitysmies Timo Lankinen on raportissaan "Opetushallituksen asema, rooli ja tehtävät sekä koulutustoimialan ohjaus muuttuvassa toimintaympäristössä" (Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2007:46) esittänyt, että kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO yhdistettäisiin osaksi uudistettavaa Opetushallitusta.

CIMOn ja Opetushallituksen (OPH) yhdistäminen merkitsisi taloudellisesti ja henkilöstöpoliittisesti merkittävää liitosta. Opetushallituksessa työskenteli selvitysmiehen raportin mukaan 355 henkeä vuonna 2006. CIMOssa on vuoden 2008 alussa pysyväisluonteisia tehtäviä 105. Nykymuotoisen CIMOn yhdistäminen nykymuotoiseen Opetushallitukseen lisäisi jälkimmäisen henkilökuntaa noin 30 %. Virastojen toiminnan ja hallinnon (mm. EU-ohjelmat) erilaisuudesta johtuen liittäminen ei toisi merkittäviä synenergiaetuja.

Ulkopuolisen rahoituksen osuus CIMOn budjetista on merkittävä eli noin 22 milj. euroa (lähes 70 %), josta valtaosa tulee EU:lta. Opetushallituksen ulkopuolisesti rahoitettu kansainvälinen toiminta on merkittävästi pienempää, esim. EU:n komission rahoitus tästä toiminnasta on selvitysmiehen raportin mukaan 110 229 euroa (vuonna 2006). Opetushallituksen palvelut ovat pääosin maksullisia. CIMO ei peri maksuja asiakkailtaan. EU-ohjelmien kansallinen toimisto ei komission päätöksen mukaan saa periä maksuja EU-ohjelmaan liittyvistä palveluista/toiminnoista tms. CIMOn ja OPHn yhdistämisestä ei synny lisäarvoa, sillä valtaosa CIMOn rahoituksesta on ns. ulkopuolista rahoitusta.

Opetushallituksen ja CIMOn toiminnan luonne ja asiantuntijaosaaminen ovat erilaisia. Virastojen toimialat ja kohderyhmät eivät ole kaikilta osin samoja. Opetushallitus on tehtäviltään moninainen perusopetuksesta, toisen asteen koulutuksesta ja aikuiskoulutuksesta vastaava keskusvirasto. CIMO on palvelu- ja asiantuntijaorganisaatio, jonka erityisvahvuutena on EU-ohjelmien ja muiden kansainvälisten ohjelmien hallinnointi ja yhteistyö korkeakoulusektorin kanssa.

CIMOn budjetista keskeinen osa kohdistuu korkeakoulutukseen, kulttuuriin, nuoriin, kansalaistiedotukseen tai muiden ministeriöiden virkamiesvaihtoon tai vastaavaan toimintaan, jotka eivät kuulu Opetushallituksen päävastuualueisiin.

Säännöllistä yhteistyötä Opetushallituksen ja CIMOn välillä on esimerkiksi seuraavissa toiminnoissa:

- Koulutuksen järjestäjille annettava kansallinen rahoitus koulutuksen kansainvälistämishankkeisiin (yleissivistävä ja ammatillinen koulutus);
- Ammatillisen koulutuksen kansainvälistymisen tilastointi ja ammatillisen koulutuksen kansainvälisten päivien järjestäminen;

- Elinikäisen oppimisen ohjelman eTwinning ja Language label -toiminnot;
- Elinikäisen oppimisen ohjelman Europassi ja ENIC-NARIC -toiminnot;
- Elinikäisen oppimisen ohjelman EURYDICE ja CEDEFOP-tiedonvaihto ja tiedontuotanto.

Opetushallitus ja CIMO tekevät jonkin verran yhteistyötä tiedottamisessa ja informaation jakamisessa.

Selvitysmiehen raportin keskeisin johtopäätös oli, että Opetushallitus keskittyy ydintehtäviinsä ja valtakunnallisesti merkittäviin kehittämishankkeisiin toimialallaan, erityisesti perusasteen ja toisen asteen koulutuksen alueella. Esitys CIMOn yhdistämisestä Opetushallitukseen ei tue esitettyä perustavoitetta. CIMOn yhdistäminen Opetushallitukseen merkitsisi, että Opetushallitukseen muodostuisi merkittävä henkilöstöryhmä, jonka toiminta kohdistuu muualle kuin Opetushallituksen perustehtäviin.

Opetusministeriön hallinnonalan tuottavuusohjelmassa Opetushallitukselle on asetettu 62 henkilötövuoden vähennystavoite. Timo Lankisen selvityksessä ei esitetä, mihin toimintoihin OPHn henkilövähennykset tulisi kohdentaa. Tuottavuusohjelmassa CIMOLle ei ole asetettu henkilöstön vähentämistavoitteita CIMOn kansainvälisten tehtävien laajentamisen sekä toiminnan rahoitusohjelman moninaisuuden ja henkilöstön ikä- ja virkarakenteen takia. Tuottavuusohjelman toinen aalto on käynnistymässä ja on todennäköistä, että sillä on vaikutuksia myös CIMOon.

Eri maissa toimivat EU-ohjelmien kansalliset toimistot ovat itsenäisiä CIMOn kaltaisia organisaatioita, joiden osallistumiselle ohjelmien toimintoihin on rajoituksia. CIMOn yhdistäminen Opetushallitukseen tarkoittaisi, että Opetushallitus ei voisi osallistua EU-ohjelmien toimintoihin nykyisellä tavalla.

CIMOn ja Opetushallituksen työnjakoa on tarkistettu useita kertoja CIMOn perustamisen jälkeen. Työnjaon tarkistaminen on johtanut Euroopan unionin koulutusohjelmissa tehtävien siirtoon Opetushallituksesta CIMOon. Opetushallituksen ja CIMOn tehtävät siivuvat toisiaan yleissivistävän, ammatillisen ja aikuiskoulutuksen kansainvälistämisessä ja kansainvälistymistä koskevissa tietopalveluissa. Mm. opetusministeriön, Opetushallituksen ja lääninhallitusten tehtävänjaon kehittämistä tarkastellut työryhmä (2004:40) tuli yksimielisesti johtopäätökseen, jonka mukaan CIMOn ja Opetushallituksen työnjaossa ei esiinny päällekkäisyyksiä ja valtakunnalliset synergiaedut ovat parhaiten saavutettavissa hyvällä yhteistyöllä.

CIMOn ja OPHn yhteistyömahdollisuuksia on selvitetty molempien virastojen yhteistyönä myös taloushallinnon osalta opetusministeriön, Opetushallituksen ja lääninhallitusten tehtävänjakoa pohtineessa työryhmässä. Työryhmän työhön liittyneiden selvitysten perusteella todettiin, ettei kummallekaan virastolle koidu yhdistämisestä etuja johtuen toiminnan, rahoitusrakenteen ja taloushallinnon järjestelmien erilaisuudesta.

Johtopäätökset:

Työryhmä on tarkastellut selvitysmiehen esitystä CIMOn toiminnan kannalta. Työryhmän arvio mukaan CIMO on omalla tehtäväkentällään hyvin toimiva organisaatio, jonka toimintaedellytykset tulee turvata jatkossakin.

Työryhmä ei näe CIMOn kannalta merkittävää toiminnallista lisäarvoa eikä riittäviä toiminnallisia perusteluja CIMOn liittämiseksi osaksi Opetushallitusta.

9 Yhteenveto toimenpide-ehdotuksista

Työryhmä esittää seuraavia toimenpiteitä CIMOn toiminnan, rahoituksen ja ohjauksen kehittämiseksi:

A) Hallinto ja ohjaus:

- CIMOn johtokunta lakkautetaan. Johtokunnan tehtävä CIMOn toimintojen ohjaajana on menettänyt merkitystään tulosohtausprosessin kehittymisen myötä.
- CIMOn neuvottelukunnan tehtävää muutetaan siten, että se toimii johtajan apuna ja tukee strategista suunnittelua. Neuvottelukunnan jäseneksi nimitetään myös henkilökunnan edustaja.
- CIMOn tulosohtauksen vuosisyklissä siirrytään noudattamaan opetusministeriön suunnitteluasiakirjojen valmisteluakataulua. Johtokunnan lakkauttaminen ja neuvoo-antavan neuvottelukunnan perustaminen korostaa entistä enemmän tulossopimusmenettelyn merkitystä ohjausinstrumenttina. Tämä asettaa entistä suuremman painoarvon hyvin toimivalle tulossopimus- ja ohjausprosessille. CIMOn toimintojen ohjaamisen kannalta on tärkeää, että kaikki ministeriön vastuuyksiköt osallistuvat tulossopimusprosessiin, ja että substanssiohtausta annetaan jatkossakin suoraan ministeriön yksiköistä.
- Raportointikäytänteitä kehitetään edelleen siten, että tulossopimuksen raportointi vastaa sisällöllisesti, rakenteellisesti ja tunnusluvuiltaan suunnitteluasiakirjoja ja tulossopimusta. Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, miten henkilöresurssit kohdentuvat eri toimintoihin.
- Työnantajatoimintojen sijoittaminen selvitetään opetusministeriön sisällä.
- Uusien pysyvien tehtävien delegoinneista voidaan sopia vain tulosneuvotteluissa. Samassa yhteydessä varmistetaan, että uudet tehtävät kuuluvat CIMOn toimialaan ja edistävät kansainvälistä liikkuvuutta ja yhteistyötä. Muita kuin pysyviä tehtäviä voidaan antaa muutoinkin, mutta niiden yhteydessä tarkistetaan resurssien riittävyys.
- CIMO varmistaa, että laajoissa sopimus-, hankinta- ja muissa vastaavissa asioissa käytetään riittävää oikeudellista asiantuntemusta joko ostopalveluna tai opetusministeriön virka-apuna.

B) Säädöspohja:

- Nykyinen laki ja asetus kumotaan ja tilalle annetaan uudet säädökset. Uuden asetuksen sisällön vuoksi se tulisi antaa valtioneuvoston asetuksena. Työryhmän ehdotukset uudeksi laiksi ja asetukseksi ovat liitteinä 1 ja 2.
- CIMOn toimialan ja tehtävien määritelmät laissa muutetaan vastaamaan paremmin CIMOn nykyistä tehtäväkenttää.

- Nykyinen nimi Kansainvälisen henkilöväihdon keskus muutetaan Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMOksi.
- CIMOn hallintoa muutetaan siten, että uuteen lakiin ei enää oteta määräyksiä johtokunnasta, vaan johtajan apuna strategisessa suunnittelussa toimii neuvottelukunta.
- Asetukseen otetaan maininta siitä, että CIMO toimii opetusministeriön tulosoikeuksissa.
- CIMOn johtajan tehtävästä tehdään määräaikainen.

C) Rahoitus

- Tulossopimuskäytännöissä kiinnitetään entistä enemmän huomiota sekä resurssien että tehtävien kohdentumiseen.
- Opetusministeriö selvittää VTV:n väliraportin suositusten mukaisesti mahdollisuudet koota CIMOn määrärahat nykyistä laajemmin pysyväisluonteisten tehtävien osalta toimintamomentille ja muun rahoituksen osalta harvemmille momenteille eri momenteilta tehtävien useiden erillispäätösten sijaan.
- Rahoitusta ei kierrätetä opetusministeriön alaisessa hallinnossa eri virastoissa. CIMOn valtionapuviranomaisrooli määritellään asetustasolla (Asetus opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta, 1998/806 25 §) riittävän laajasti myös muita valtionapujen myöntöön liittyviä tarpeita varten.
- Talousarvion ulkopuolelle jäävän ulkopuolisen tulorahoituksen ja tasetilien käytön osalta CIMO ja opetusministeriö käyvät läpi tilanteen, tarvittaessa yhdessä Valtiokonttorin kanssa, ja korjaavat tarvittaessa kirjauskäytännöt talousarviomenettelyn yleisen toimintatavan mukaisiksi.
- CIMOn apurahahallinnon tietojärjestelmien kehittäminen on toiminnan tehostamisen kannalta ensisijaisen tärkeää. Apurahahallinnon sähköistämisen yhteydessä tehostetaan maksatusprosesseja.
- Opetusministeriö vahvistaa CIMOille VTV:n suositusten mukaisesti vuoden 2009 aikana virastotasoisien taloussäännön, joka ottaa huomioon edellä esitetyt erityispiirteet.
- CIMOn tulee noudattaa valtionvarainministeriön yhteisrahoitteisen toiminnan ja kustannuslaskennan suosituksia ja kehittää toimintaansa näiden mukaisesti.

D) Tuottavuusohjelma ja henkilöstöresurssit

- Tulossopimuksen valmistelun yhteydessä kiinnitetään erityistä huomiota henkilöstöresurssien kohdentumiseen ja läpinäkyvyyden lisäämiseen henkilöstöresurssien käytön arvioinnissa. Palkkausten kohdentumista selkiytetään ja kuukausittain vaihtuvista kohdennuksista pyritään luopumaan.
- Ulkopuolisen rahoituksen hyödyntäminen maksimoidaan henkilöstön palkkauksissa ja tätä seurataan tulossopimusprosessissa. Toimenpide-ehdotus koskee sekä suoria palkkauksia että hallintohenkilöstön palkkakulujen kohdentumista.
- Ulkopuolisista toimeksiannoista sopiminen tulee arvioida osana CIMOn strategista kehittämistä.
- CIMO kehittää työajanseurantajärjestelmää ja seuraa palkkakulujen kustannusvastaavuutta.
- Uusissa rekrytoinneissa kiinnitetään huomiota työn luonteeseen, erityisesti kun arvioidaan, onko työsuhte määräaikainen vai toistaiseksi voimassa oleva.

E) Asuntolatoiminta

- Selvitetään ulkopuolisena toimeksiantona asuntolatoiminnan asema ja rahoitus osana CIMOn toimintaa sekä etsitään vaihtoehtoisia toteutusmalleja kansainvälisten vierailijoiden ja vaihto-opiskelijoiden majoittamiseen pääkaupunkiseudulla. Selvityksessä tulee verrata hyötyjä ja haittoja nykytilan ja asuntolatoiminnan ulkoistamisen tai siitä kokonaan luopumisen välillä. Selvitys tehdään vuoden 2008 loppuun mennessä ja selvityksestä aiheutuvat mahdolliset päätökset tehdään vuoden 2009 aikana.

F) Hankkeiden ja ohjelmien hallinto

- CIMOn toiminnan kehittämisessä on otettava huomioon EY:n varojen käyttöön liittyvät jäsenvaltioita velvoittavat vaatimukset EU-ohjelmien toimeenpanolle, hallinnoinnille, valvonnalle ja tarkastustoiminnalle.
- EU-ohjelmien vaikuttavuuden jatkuva systemaattinen seuranta ja arviointi on välttämätöntä. Uuden sukupolven ohjelmien yhtenä keskeisenä tavoitteena on varmistaa rahoitettujen hankkeiden ja toimien vaikuttavuus hyödyntämällä entistä paremmin kokemuksia ja tuloksia sekä kansallisessa että paikallisessa kehittämistyössä. CIMO kansallisena toimistona panostaa nykyistä enemmän ohjelmista saatujen tulosten analysointiin ja näin saadun tiedon levittämiseen.
- Erillisten työryhmien ja asiantuntijaryhmien määrää arvioidaan kriittisesti ja niitä hyödynnetään tehokkaasti. CIMOn hallinnoimien EU-ohjelmien toimeenpanon ohjauksessa käytetään hyväksi CIMOn asettamia koulutusala- ja ohjelmakohtaisia ohjausryhmiä, joissa on ministeriön sekä sidos- ja kohderyhmien edustus.
- Pohjoismaiden ja Baltian maiden välisen koulutusyhteistyön lisäämiseksi CIMO toimii tiiviissä yhteistyössä Pohjoismaiden ministerineuvoston, muiden pohjoismaisten ja baltialaisten ohjelmatoimistojen ja informaatiopisteiden sekä muiden pohjoismaisten toimijoiden kanssa.
- CIMO kehittää opiskeluun liittyviä ohjelmiaan mahdollisuuksien mukaan suuremmiksi, esim. maantieteellisiksi kokonaisuuksiksi (esimerkiksi Venäjä ja Aasia). CIMO tekee esityksen kevään 2008 tulosneuvotteluun.
- CIMOn asema kansainvälisen harjoittelun kentässä arvioidaan kokonaisuudessaan uudelleen vuoden 2009 loppuun mennessä. Samalla tarkastellaan myös käytettävien resurssien kohdentamista.
- Ulkopuolisista toimeksiannoista neuvotellaan aina etukäteen opetusministeriön kanssa ja niihin liittyvien määrärahojen tulee vastata täysimääräisesti kaikkia kustannuksia.
- CIMO selvittää ulkomaantoimintojensa työnantajamenettelyt sekä työn- ja vastuunjaon muiden toimijoiden kanssa ja toimittaa opetusministeriölle selvityksen vuoden 2008 loppuun mennessä.

G) Viestintä, neuvontapalvelut ja selvitykset:

- CIMO kehittää sähköisiä verkkopalveluita paremmin palvelemaan asiakaskunnan nopeasti muuttuvia tarpeita. Viestintään panostetaan jatkuvasti, jotta tavoitetaan vuosittain uusiutuvat kohderyhmät.
- Työnjaosta CIMOn ja korkeakoulujen välillä sovitaan niin, että se tukee erityisesti korkeakoulutuksen kansainvälistymisen strategiaa ja lisääntyvää kansainvälistä markkinointia.
- CIMOn kehittämishaasteena on keskuksen strategisen osaamisen vahvistaminen. Osana strategista kehittämistä keskus vahvistaa kansainvälistymiseen liittyvän tiedon tuottamista ja hyödyntämistä.

Laki kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskuksesta CIMOsta

1 § Toimiala

Opetusministeriön alainen Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO (jatkossa CIMO) edistää kansainvälistä liikkuvuutta ja yhteistyötä.

2 § Tehtävät

CIMO edistää toimialansa kansainvälistymistä.

CIMO valmistelee ja toteuttaa toimialansa ohjelmia ja sopimuksia sekä muita sille säädettyjä ja määrättyjä tehtäviä.

CIMO myöntää apurahoja ja avustuksia kansainvälistymisen edistämiseksi, valvoo niiden käyttämistä sekä tiedottaa ja antaa toimialaansa koskevaa neuvontaa ja ohjausta.

CIMO toimii yhteistyössä sen tehtäviin liittyvää toimintaa hoitavien ja rahoittavien kansallisten ja kansainvälisten viranomaisten, oppilaitosten, järjestöjen ja muiden yhteisöjen kanssa.

3 § Johtaja ja työjärjestys

CIMOa johtaa johtaja, joka nimitetään määräaikaiseen virkasuhteeseen. CIMO:n organisaatiosta ja toimintayksiköistä määrätään työjärjestyksessä, jonka johtaja vahvistaa.

4 § Neuvottelukunta

CIMOlla on strategista suunnittelua tukeva neuvottelukunta, joka käsittelee CIMO:n toiminnan kehittämissuuntia ja toimintalinjoja. Neuvottelukunnan kokoonpanosta, asettamisesta ja tehtävistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

5 § Suoritteiden maksullisuus

CIMOlla on oikeus periä suoritteistaan maksuja. Niitä määrättäessä on noudatettava, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään.

6 § Avustukset ja lahjoitukset

CIMO on oikeutettu ottamaan vastaan avustuksia ja lahjoituksia sen tehtäviä edistäviin tarkoituksiin.

7 § Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset CIMO:n tehtävistä ja hallinnosta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

8 § Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan x päivänä xxxxkuuta 200x.

Valtioneuvoston asetus kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskuksesta CIMOsta

1 § Tehtävät

Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskuksen CIMOn (jatkossa CIMO) tehtävänä on sen lisäksi mitä CIMOsta annetun lain 2 §:ssä säädetään, vastata niistä muista tehtävistä, jotka opetusministeriö sille erikseen määrää.

2 § Tulosohjaus

CIMO toimii opetusministeriön tulosohjauksessa.

3 § Neuvottelukunta

Neuvottelukuntaan kuuluu puheenjohtajana CIMOn johtaja sekä vähintään kuusi ja enintään kymmenen muuta jäsentä, joista yksi on henkilöstön keskuudestaan valitsema henkilö. Opetusministeriö nimeää neuvottelukunnan muut jäsenet määrääjäksi, kuitenkin enintään neljäksi vuodeksi. Jäsenten tulee edustaa CIMOn toiminnan kannalta keskeisiä tahoja. Neuvottelukunta valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan.

4 § Neuvottelukunnan tehtävät

Neuvottelukunnan tehtävänä on:

1. tukea CIMOa sen toiminnan suunnittelussa ja strategisessa kehittämisessä
2. edistää yhteistyötä CIMOn ja sen keskeisten sidos- ja asiakasryhmien välillä
3. seurata CIMOn toimialaan kuuluvien asioiden kehitystä
4. seurata ja arvioida CIMOn toiminnan vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta
5. tehdä esityksiä CIMOn ja sen toiminnan kehittämiseksi

5 § Johtaja

Johtajan kelpoisuusvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto, perehtyneisyys kansainvälisiin asioihin sekä käytännössä osoitettu johtamistaito ja -kokemus. Johtaja nimitetään enintään viiden vuoden määrääjäksi.

6 § Johtajan tehtävät

Johtajan tehtävänä on johtaa ja kehittää CIMOn toimintaa ja vastata sille asetettujen tulostavoitteiden saavuttamisesta. Johtaja vastaa siitä, että CIMOn tehtävät hoidetaan tehokkaasti, taloudellisesti ja tuloksellisesti.

7 § Asioiden käsittely ja ratkaiseminen

Johtaja ratkaisee CIMOLle kuuluvat asiat, joita ei ole säädetty tai työjärjestyksessä määrätty muun virkamiehen ratkaistaviksi.

Johtaja voi ottaa ratkaistavakseen asian, jonka muu virkamies työjärjestyksen mukaan saa ratkaista.

8 § Henkilöstön nimittäminen ja ottaminen

CIMOn johtajan nimittää opetusministeriö. Johtajan sijaisen määrää opetusministeriö.
CIMOn muun henkilökunnan nimittää tai ottaa johtaja, jollei työjärjestyksessä toisin määrätä.

9 § Virkavapauden myöntäminen

Virkavapauden CIMOn johtajalle myöntää opetusministeriö.
Virkavapaus muille kuin johtajalle myönnetään siten, kuin työjärjestyksessä määrätään.

10 § Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan x päivänä xxxxkuuta 200x.

Tällä asetuksella kumotaan....

OPETUSMINISTERIÖ

Undervisningsministeriet

MINISTRY OF EDUCATION

Ministère de l'Éducation

ISBN 978-952-485-513-6 (nid.)

ISBN 978-952-485-514-3 (PDF)

ISSN 1458-8102

Julkaisumyynti / Bokförsäljning

Yliopistopaino / Universitetstryckeriet
PL 4 / PB 4 (Vuorikatu 3 / Berggatan 3)
00014 Helsingin Yliopisto / Helsingfors Universitet
puhelin / telefon (09) 7010 2363
faksi /fax (09) 7010 2374
books@yopaino.helsinki.fi
www.yliopistopaino.helsinki.fi